
Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Frombork na lata 2007-2015

Frombork, listopad 2007r.

Spis treści

WSTĘP	3
CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE	4
POŁOŻENIE	4
ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ATRAKCJE TURYSTYCZNE	5
SFERA SPOŁECZNA	7
SFERA PRZESTRZENNA	12
SFERA GOSPODARCZA	13
POTENCJAŁ ROZWOJOWY I TURYSTYCZNY	15
IDENTYFIKACJA SILNYCH I SŁABYCH STRON FROMBORKA	17
ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	18
ZASIĘG TERYTORIALNY REWITALIZOWANEGO OBSZARU	18
UZASADNIENIE WYBORU OBSZARU - IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I WSKAZANIE POTENCJAŁU	19
CELE PROGRAMU REWITALIZACJI	25
ZGODNOŚĆ CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	26
DZIAŁANIA PLANOWANE DO REALIZACJI	29
DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ URZĄD MIASTA I GMINY WE FROMBORKU	29
DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ BENEFICJENTÓW ZEWNĘTRZNYCH	39
PLAN FINANSOWY	47
KONSULTACJE SPOŁECZNE	49
SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA ORAZ OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	52
WSKAŹNIKI MONITOROWANIA	54

Wstęp

Rewitalizacja definiowana jest jako kompleksowy proces organizacyjny, prawny i finansowy podejmowany na zdegradowanych bądź przemysłowych obszarach miejskich, nakierowany na:

- ✓ podniesienie standardu życia i sytuacji mieszkaniowej oraz odnowę gospodarczą i społeczną
- ✓ zachowanie dziedzictwa kulturowego i unikatowych walorów architektoniczno-kompozycyjnych miasta
- ✓ odzyskiwanie i podwyższanie wartości funkcjonalnej, technicznej, ekonomicznej i kulturowej nieruchomości
- ✓ likwidację zagrożeń dla środowiska naturalnego, jakie niesie ze sobą użytkowanie nieruchomości.

W celu zapewnienia optymalnej efektywności procesów inwestycyjnych konieczne jest opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, którego celem jest koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu przywrócenia obszarom zdegradowanym utraconych funkcji.

Prace nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Frombork rozpoczęto w sierpniu 2007 roku: niniejszy dokument jest owocem kilkumiesięcznych prac zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji oraz ekspertów zewnętrznych. Wskutek przeprowadzonej analizy określono obszar kryzysowy, na terenie którego obserwuje się kumulację zjawisk problematycznych, które hamują rozwój obszaru oraz uniemożliwiają pełne wykorzystanie jego potencjału. Na podstawie zdiagnozowanych problemów oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych zdefiniowano cele Programu oraz zadania, których realizacja pozwoli na wyjście z kryzysowości. Zadania te mają na celu przywrócenie utraconych funkcji społecznych i ekonomicznych obszarom zidentyfikowanym jako kryzysowe, wprowadzenie ładu przestrzennego na wyznaczonym terenie, a w konsekwencji ożywienie gospodarcze miasta i poprawę jakości życia jego mieszkańców. Realizację Programu przewidziano na lata 2007-2015, a w jego finansowanie, oprócz Urzędu Miasta i Gminy włączą się liczne podmioty zewnętrzne. Wobec środków finansowych dostępnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w latach 2007-2013 planuje się wnioskowanie o dofinansowanie poszczególnych inwestycji.

Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

Położenie

Miasto Frombork położone jest w północno - zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie braniewskim. Usytuowane jest nad Zalewem Wiślanym na pograniczu Wysoczyzny Elbląskiej i Niziny Warmińskiej. Otoczenie bezpośrednie stanowią gminy: Braniewo, Płoskinia, Młynary i Tolkmicko. Przez teren gminy przebiega m. in. droga krajowa nr 22 Elbląg - Kaliningrad. Dzięki portowi i żegludze Frombork dysponuje połączeniem wodnym zarówno z Krynica Morską i Elblągiem, jak i Rosją (Kaliningrad).

Wykorzystano mapy ze stron: www.frombork.net oraz www.mapa.szukacz.pl

Zasoby dziedzictwa kulturowego i atrakcje turystyczne

Frombork od dawna jest chętnie odwiedzany przez turystów. Na atrakcyjność miejscowości ma wpływ nie tylko położenie nad Zalewem Wiślanym, niewątpliwe walory klimatyczne i uzdrowiskowe, ale także przebogate dzieje i zabytki, związane nie tylko z historią regionu, lecz z wielką historią dziedzictwa europejskiego. Od XIV w. Frombork był jednym z ważniejszych miast Warmii, siedzibą kapituły warmińskiej.

Frombork, zwany także Grodem Kopernika jest miejscem, w którym ten wielki polski uczony spędził najważniejsze lata swojego życia. To tutaj napisał dzieło „O obrotach ciał niebieskich”, w tym mieście też zmarł w 1543 r. i został pochowany w katedrze.

Z całą pewnością wart zobaczenia jest m. in. zaliczany do najwyższej, zerowej klasy światowych dóbr architektonicznych kompleks zabudowy Wzgórza Katedralnego, w którego skład wchodzi m. in.:

- Bazylika Katedralna pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Andrzeja Apostoła – najstarsza budowla fromborskiego wzgórza. W zasadniczym kształcie zbudowana w latach 1329 – 1388, budowla gotycka, halowa, trójnawowa, z późniejszymi licznymi przybudówkami, wśród których na uwagę zasługują barokowe kaplice św. Jerzego i Zbawiciela.
- dawny pałac biskupi (obecnie siedziba Muzeum Mikołaja Kopernika), budowla gotycko - barokowa położona w południowo - wschodnim narożniku Wzgórza Katedralnego. Pałac spłonął w 1945 r., odbudowany w latach 1965 - 1970. Mieści główne sale ekspozycyjne Muzeum.
- dzwonnica zwana Wieżą Radziejowskiego - najwyższa budowla Wzgórza Katedralnego, gotycko - barokowa (XVI - XVII w.). Spłonęła w 1945 r., odbudowana w latach 1972 - 1973. W przyziemiu mieści się planetarium. Na wyższych kondygnacjach prezentowane są wystawy sztuki współczesnej. Na uwagę zasługuje również unikatowe wahadło Foucaulta umieszczone w Wieży Radziejowskiego, służące do naocznego stwierdzenia obrotowej natury Ziemi - jedyny tego typu obiekt w Polsce. Na wysokości 70 m n.p.m. znajduje się taras widokowy, z którego można podziwiać panoramę Fromborka i okolic.
- Wieża Kopernika, najstarszy element fortyfikacji Wzgórza Katedralnego. Zbudowana przed 1400 r., wyższe kondygnacje wielokrotnie przebudowywane w XV - XVIII w.,

spalona w 1945 r., rekonstruowana - prace zakończono w 1965 r. Wieża była własnością Mikołaja Kopernika w latach 1504 - 1543. W wieży znajduje się ekspozycja pt. Gabinet uczonego doby renesansu - wystrój zabytkowego wnętrza ma przypominać pracownię Mikołaja Kopernika.

- mury obronne z bramami wjazdowymi i basztami
- kanonie wewnętrzne z zewnętrzne; niegdyś rezydencje władców kraju - kanoników Warmińskiej Kapituły Katedralnej.

Poza Wzgórzem Katedralnym warte zobaczenia są:

- były szpital św. Ducha - zespół poszpitalny z kaplicą św. Anny, istnieje od końca XV w. Remontowany w latach 1978 - 1989 na potrzeby Muzeum Mikołaja Kopernika - mieści się tam Muzeum Historii Medycyny.
- wieża wodna z XV w., w 1571 r. zainstalowano urządzenie wodociągowe dostarczające wodę na Wzgórze Katedralne. Był to drugi tego typu wodociąg w Europie. Przy wieży mieści się Firma „Globus” – kasa Żeglugi Gdańskiej, kawiarenka – cukiernia, wypożyczalnia rowerów, sklep pamiątkowy.
- Obserwatorium Astronomiczne - ok. 1,5 km od Fromborka, na wzniesieniu o wysokości 47 m n.p.m. (tzw. Góra Żurawia). Dysponuje instrumentami do obserwacji nieba - teleskopy, lunety oraz tarasem obserwacyjnym.

Ważną fromborską atrakcją kulturalną jest Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej odbywający się we wszystkie niedziele od końca czerwca do sierpnia każdego roku.

Na terenie miasta znajdują się również dwa obiekty, obecnie zdegradowane, stanowiące jednak potencjalnie wielką atrakcję turystyczną, które przy odpowiedniej modernizacji mogą znacznie podnieść walory Fromborka:

- Kanał Baudy zwany Kanałem Kopernika – najstarsza budowla hydrotechniczna w północnej Polsce, zbudowana w XIV wieku, dawniej zasilająca miasto w wodę pitną oraz napędzająca miejskie młyny i garbarnie. Z kanałem związane są mosty kolejowe i drogowe wpisane do rejestru zabytków.
- Molo nad Zalewem Wiślanym – jedyne w basenie Zalewu Wiślanego.

Ponadto funkcjonują tu szlaki turystyczne: Nadzalewowa Trasa Rowerowa: Elbląg - Kadyny - Tolkmicko - Frombork - Braniewo oraz Szlak Kopernikowski: Olsztyn – Dobrze Miasto – Lidzbark Warmiński – Pieniężno – Braniewo – Frombork.

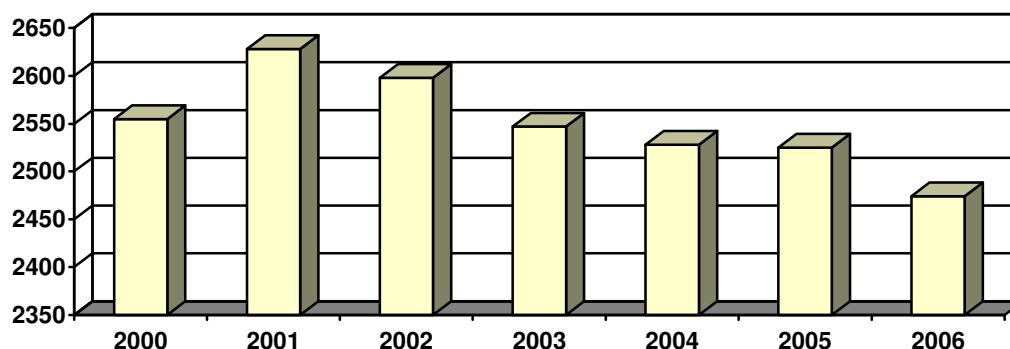

Sfera społeczna

Demografia

Miasto Frombork zamieszkuje 2 487 osób¹. W ostatnich latach obserwujemy tu nieznaczny, ale trwały spadek liczby mieszkańców: w latach 2001-2006 o 6%.

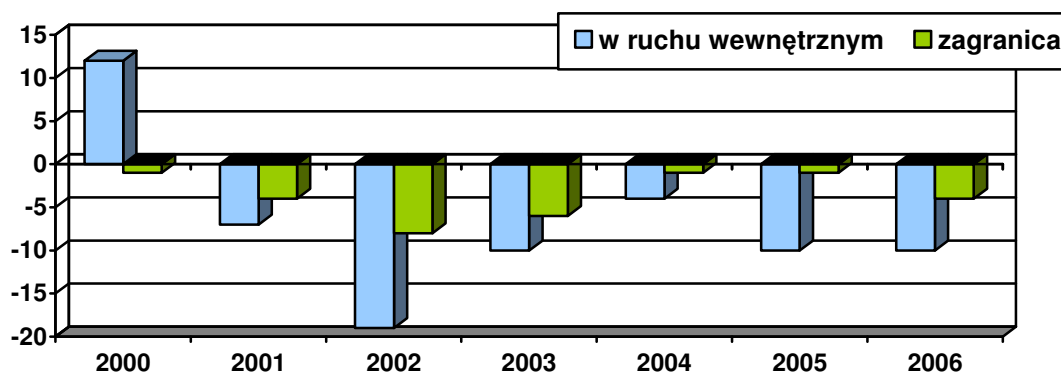
Liczba mieszkańców miasta Frombork w latach 2000-2006

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Zmniejszająca się liczba ludności związana jest zarówno z niskim przyrostem naturalnym, jak i obserwowaną migracją (poniższe wykresy).

Saldo migracji na pobyt stały wewnętrznych i zagranicznych w mieście Frombork w latach 2000-2006

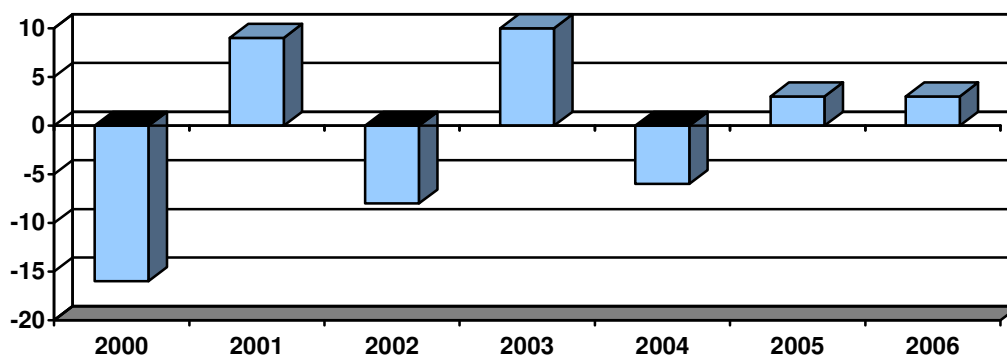

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

¹ Dane Urzędu Miasta i Gminy na dzień 30.06.2007r.

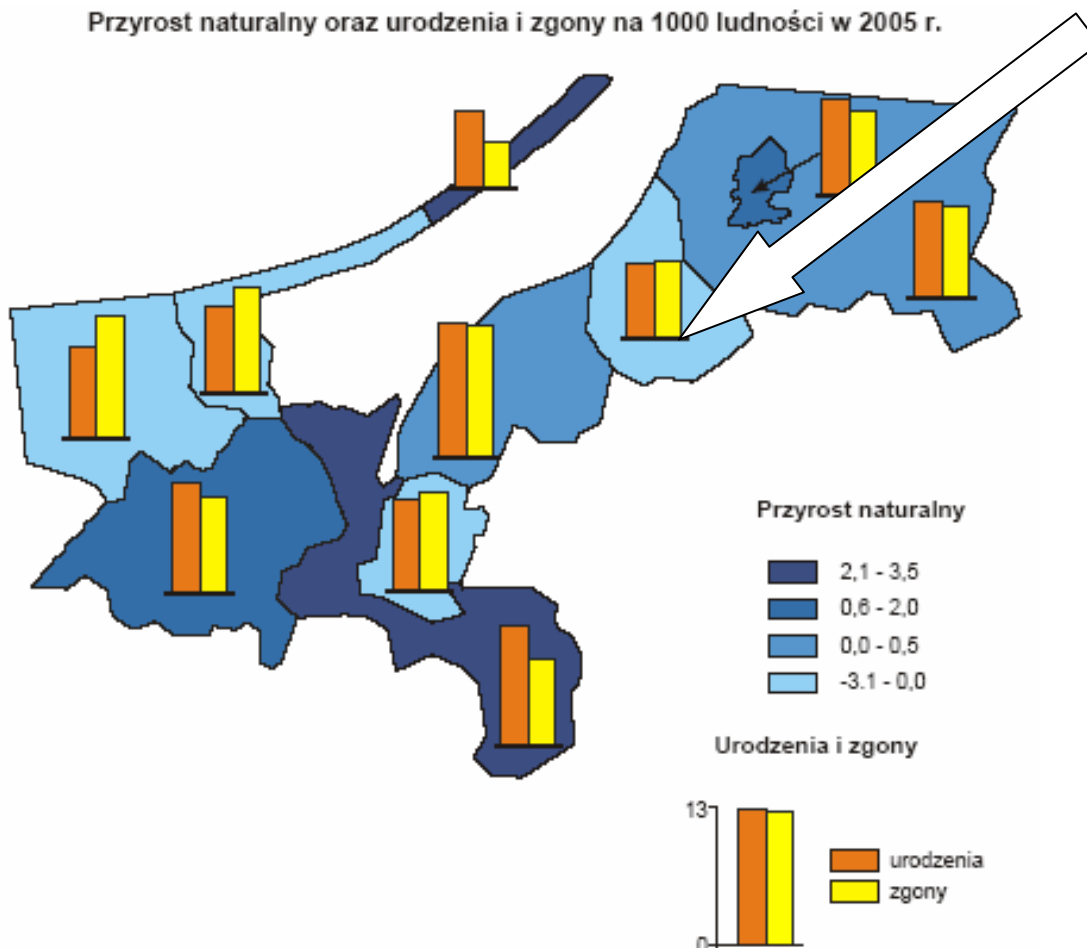
Przyrost naturalny w mieście Frombork w latach 2000-2006

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

W porównaniu do innych gmin nadzalewowych, na terenie Gminy Frombork obserwujemy jeden z najniższych przyrostów naturalnych (poniższy rysunek).

Przyrost naturalny oraz urodzenia i zgony na 1000 ludności w 2005 r.

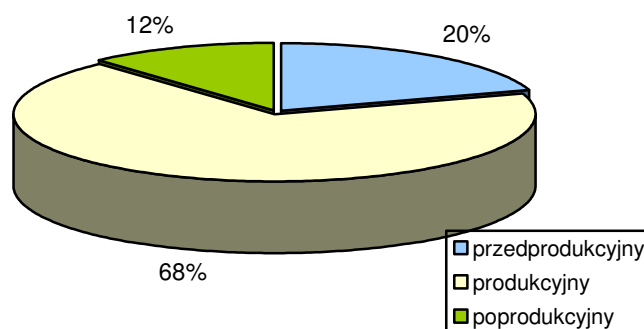
Źródło: Sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru gmin nadzalewowych, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2006

W porównaniu do średniej dla powiatu braniewskiego na terenie miasta Frombork obserwujemy starzenie się społeczeństwa: wskaźnik obciążenia demograficznego liczony jako liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wyniósł w 2006 roku 62 dla Fromborka w porównaniu do 56,8 dla powiatu². Strukturę wiekową mieszkańców miasta w podziale na grupy ekonomiczne przedstawia poniższy wykres.

Struktura wiekowa ludności miasta Frombork w roku 2007

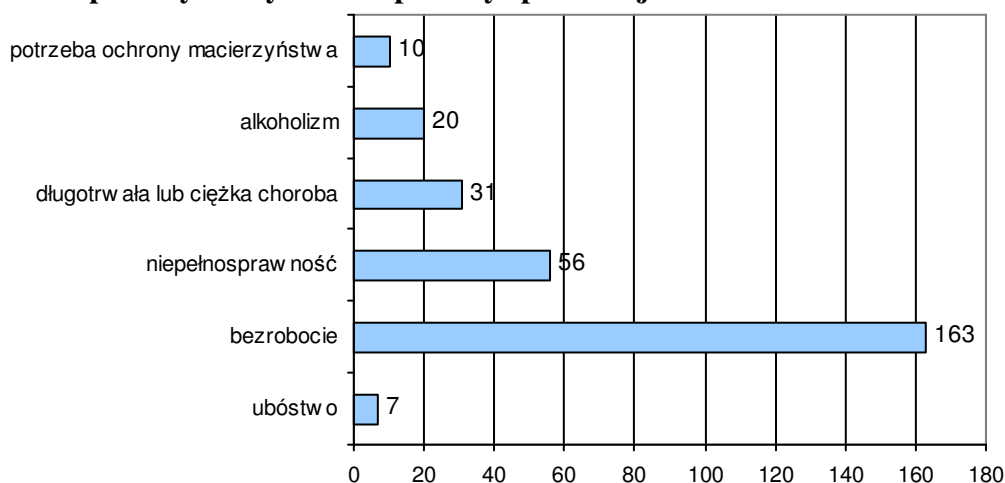

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy

Pomoc społeczna

Na terenie miasta z pomocy społecznej korzysta 289 osób, co stanowi około 12% mieszkańców Fromborka. Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie (problem 56% osób korzystających z pomocy społecznej, którzy stanowią około 7% mieszkańców miasta)³.

Główne powody korzystania z pomocy społecznej mieszkańców miasta Frombork

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku

² Źródło: Bank Danych Statystycznych GUS

³ Obliczenia własne na podstawie danych MGOPS we Fromborku

Bezpieczeństwo

Według statystyk prowadzonych przez Posterunek Policji we Fromborku w mieście i gminie dominują przestępstwa przeciwko mieniu, których liczba w ostatnich latach systematycznie wzrastała (poniższa tabela).

Przestępstwa stwierdzone na terenie miasta i gminy Frombork w latach 2004-2006

Kategorie przestępstw	2004	2005	2006
Przestępstwa przeciwko mieniu	28	38	39
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	14	8	7
Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	19	8	5
Przestępstwa przeciwko wolności	6	11	7
Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	12	25	28
Inne	5	8	10
Łączna liczba przestępstw	84	98	96

Źródło: Posterunek Policji we Fromborku

W ostatnich latach obserwuje się również wzrost przestępstw popełnianych przez nieletnich: w 2006 roku liczba sprawców małoletnich wyniosła 10, w porównaniu do 2 w roku 2004 i 2005⁴.

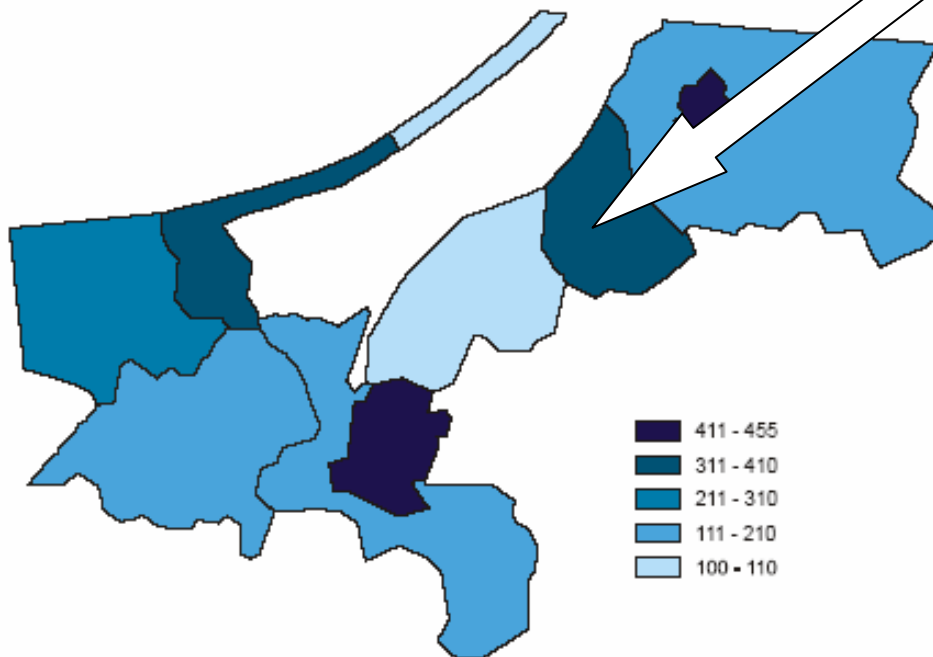
Edukacja

W porównaniu do pozostałych gmin nadzalewowych na terenie Fromborka obserwujemy dużą liczbę uczniów i dzieci przypadających na 1 szkołę podstawową oraz placówkę wychowania przedszkolnego (poniższe rysunki). Dlatego też bardzo ważne jest zapewnienie odpowiednich standardów placówkom edukacyjnym funkcjonującym w mieście.

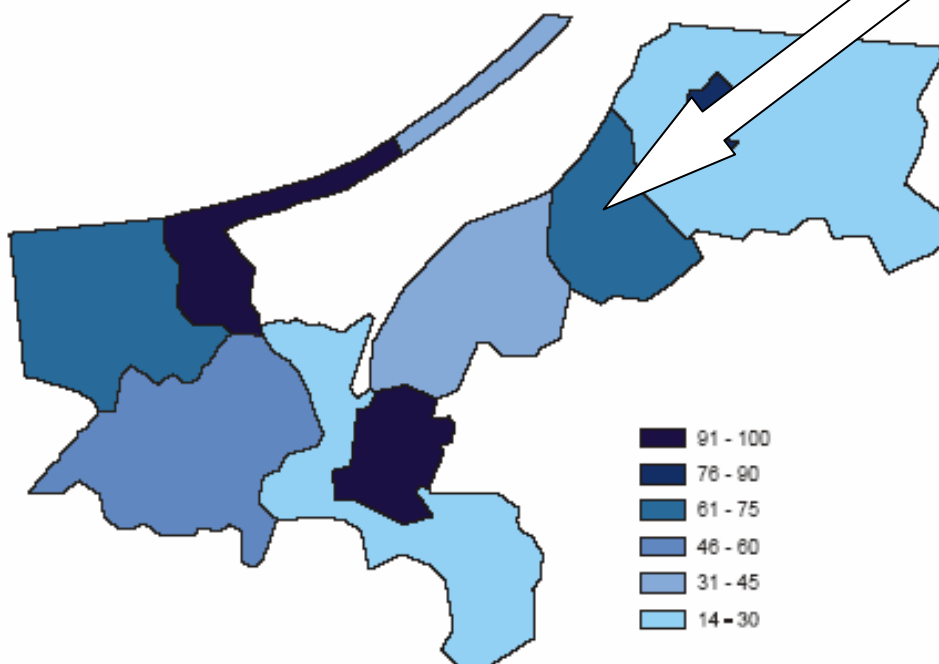
⁴ Źródło: Posterunek Policji we Fromborku

Liczba uczniów przypadająca na 1 szkołę podstawową
w roku szkolnym 2004/2005
Stan na początku roku szkolnego

Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę wychowania przedszkolnego
w 2005 r.

Źródło: Sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru gmin nadzalewowych, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2006

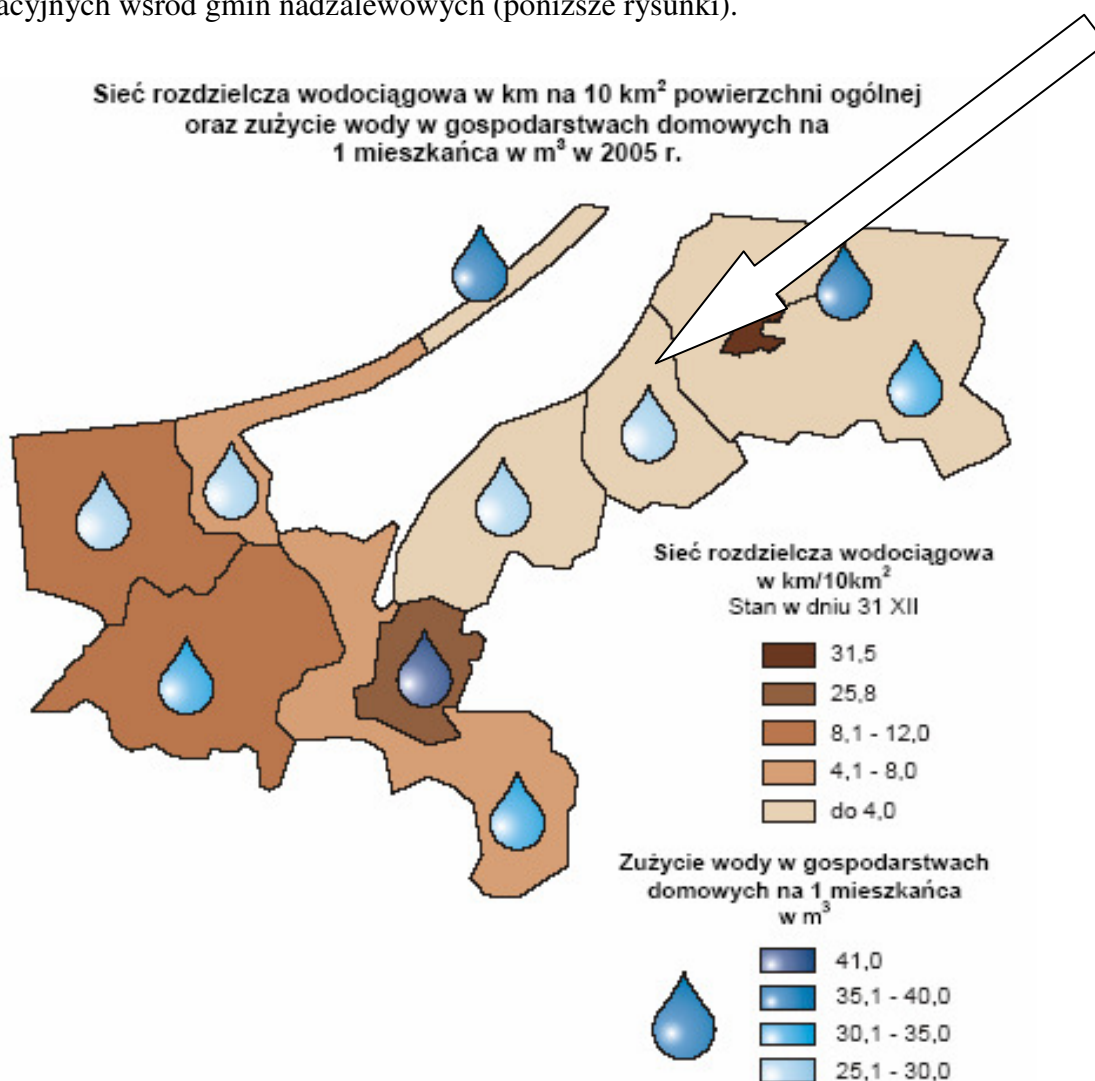
Sfera przestrzenna

Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe miasta wynoszą łącznie 774 mieszkania. W ostatnich latach poziom ten zwiększa się nieznacznie, w dużej mierze w wyniku samodzielnego zaspokajania potrzeb przez mieszkańców w formie rozbudowy, adaptacji lub nowych inwestycji w zakresie budownictwa jednorodzinnego. Istniejące budynki to w dużej części obiekty zabytkowe, często zdegradowane wskutek wieloletnich zaniedbań.

Infrastruktura techniczna

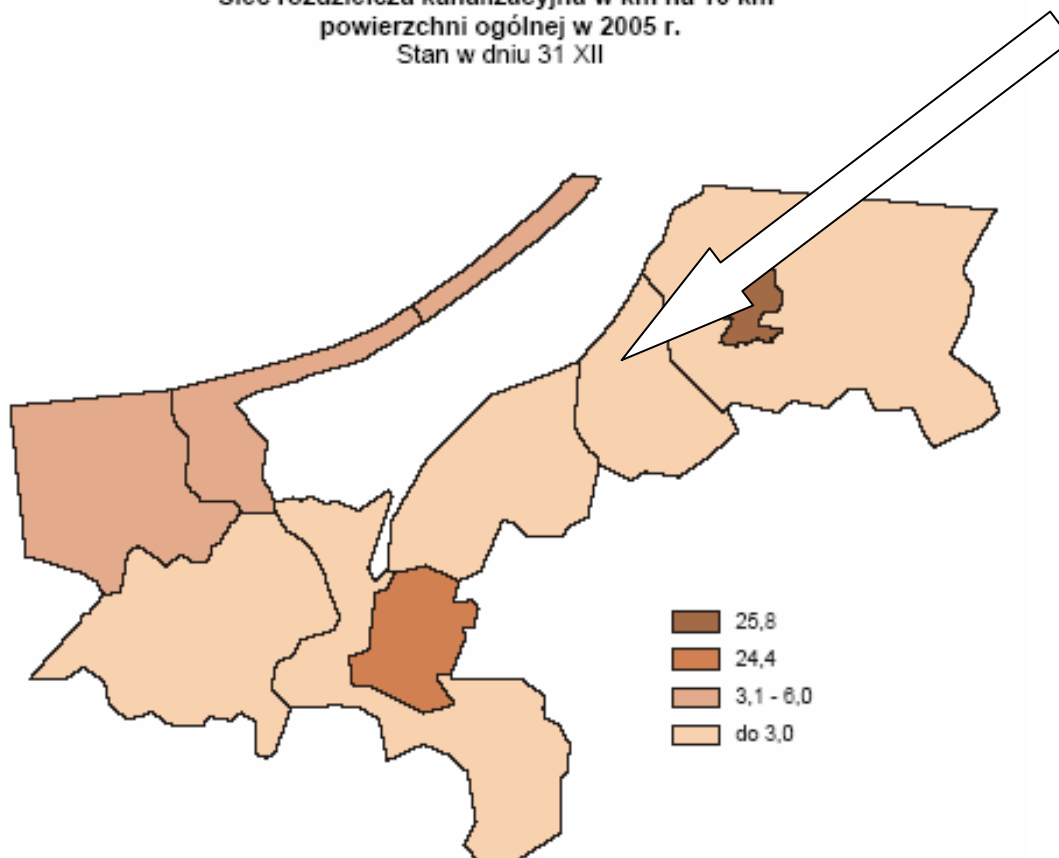
Na terenie Fromborka obserwujemy jedną ze słabiej rozwiniętych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wśród gmin nadzalewowych (poniższe rysunki).

Źródło: Sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru gmin nadzalewowych, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2006

Sieć rozdzielcza kanalizacyjna w km na 10 km²
powierzchni ogólnej w 2005 r.
Stan w dniu 31 XII

Źródło: Sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru gmin nadzalewowych, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2006

Ponadto stan infrastruktury drogowej i komunikacyjnej jest wysoce niezadowolający.

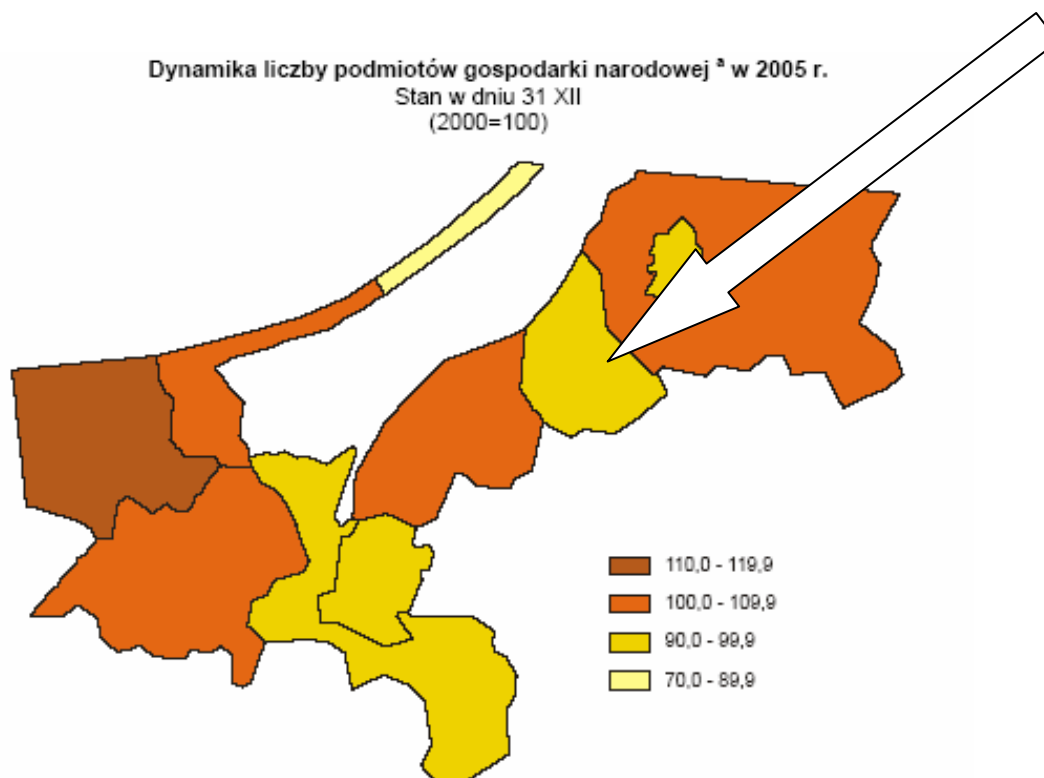
Sfera gospodarcza

Łączna ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na koniec 2006 roku wynosiła łącznie 288 jednostek gospodarczych. Podmioty gospodarcze prowadziły działalność głównie na terenie miasta Frombork (250 jednostek)⁵. Dominującym sektorem są usługi. Wśród podmiotów przeważają zakłady małe (często firmy jednoosobowe powstałe w oparciu o samozatrudnienie) lub niewielkie firmy rodzinne. Brak jest dużych zakładów pracy, które zapewniałyby zatrudnienie większej liczbie mieszkańców miasta i okolicy. W tej sytuacji największymi pracodawcami na terenie Fromborka są: szkoły, szpital, Zakład Wodociągów i Kanalizacji oraz Muzeum Mikołaja Kopernika.

⁵ Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

W przeciwieństwie do sąsiednich gmin na terenie Fromborka obserwujemy spadek liczby podmiotów gospodarki narodowej (poniższy rysunek).

^a Bez rolników indywidualnych.

Źródło: *Sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru gmin nadzalewowych, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2006*

Aktywność gospodarcza we Fromborku w dużej mierze koncentruje się wokół usług w sektorze turystycznym. Punkty gastronomiczne, kwatery prywatne, hotele i pensjonat, camping z polem namiotowym, oferują gościom miejsca noclegowe o różnym standardzie. Miasto dzięki bogatej historii, która nierozzerwalnie wiąże się z osobą Mikołaja Kopernika, przyciąga turystów z kraju i zagranicy. Wzgórze Katedralne z jego zabytkami i historią jest doskonałym magnesem przyciągającym rzesze turystów, ponadto prowadzone są tu prace archeologiczne mające na celu odnalezienie grobu Mikołaja Kopernika oraz związane z tym badania naukowców, w tym zagranicznych.

Odkrycie na terenie Fromborka pokładów wód geotermalnych, stwarza możliwość rozszerzenia oferty turystycznej o działalność medyczną i kosmetyczną w oparciu o te zasoby. W związku z powyższym bez wątpienia turystyka jest we Fromborku dziedziną, w której możliwy jest dalszy rozwój i tworzenie nowych miejsc pracy. Dlatego niezbędne jest

pobudzanie aktywności społecznej w zakresie tworzenia bazy dla dalszego rozwoju turystyki w oparciu o wspiane walory architektoniczno przyrodnicze na terenie miasta i gminy.

Bezrobocie

Województwo warmińsko-mazurskie należy do regionów o najwyższym poziomie bezrobocia w kraju. Powiat braniewski, w tym także Frombork, podobnie jak pozostałe regiony województwa boryka się z trudnym problemem bezrobocia. W sierpniu 2007 roku na terenie Gminy Frombork zarejestrowanych było 361 bezrobotnych, w tym jedynie 51 z prawem do zasiłku⁶. Podstawową przyczyną bezrobocia w gminie jest brak zastępczych miejsc pracy po zlikwidowanych PGR-ach. Jednocześnie wiele małych przedsiębiorstw, które powstawały w połowie lat 90-tych uległo likwidacji. Postawa osób pozostających bez pracy często objawia się brakiem inicjatywy i poczuciem bezradności. Z drugiej strony wyuczona bezradność bywa sposobem na łatwe korzystanie z opieki socjalnej oferowanej przez placówki pomocy społecznej.

Potencjał rozwojowy i turystyczny

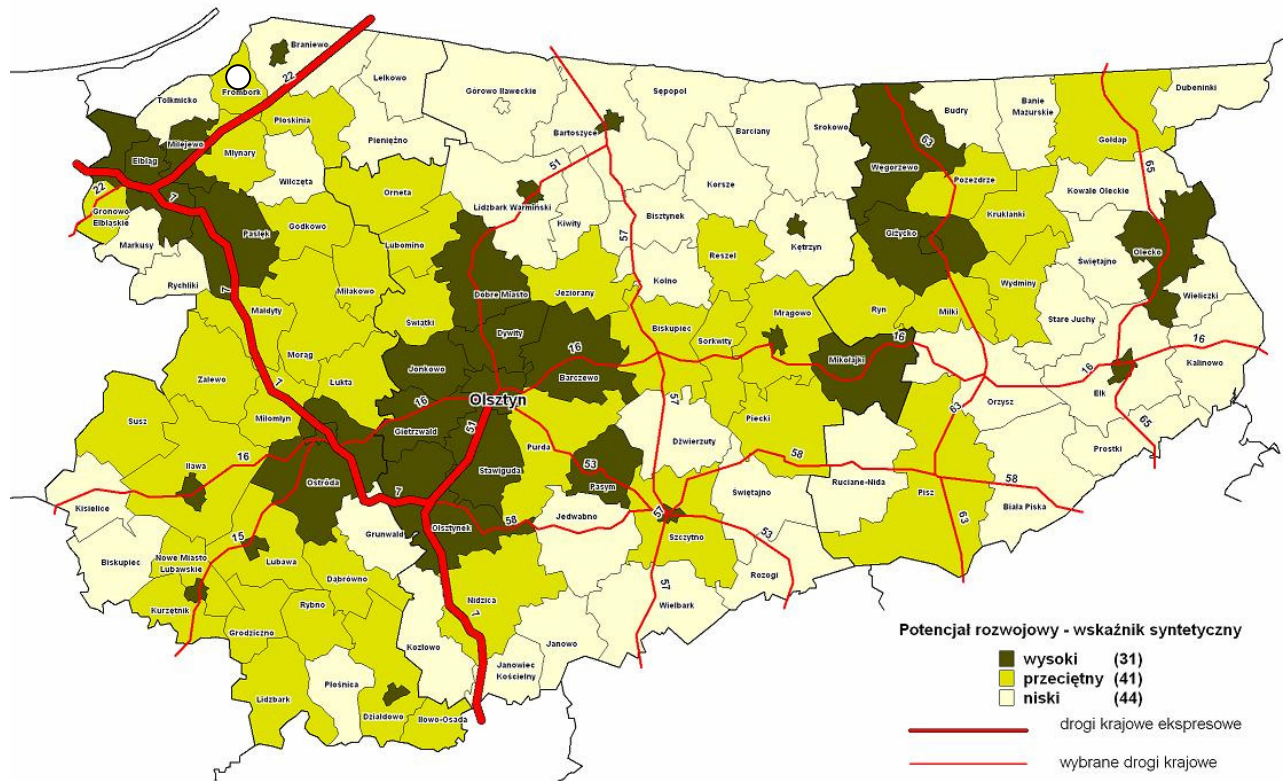
O potencjale miasta Frombork świadczy zakwalifikowanie do miast o średnim potencjale rozwojowym oraz położenie w uznanym rejonie turystycznym (poniższe mapy).

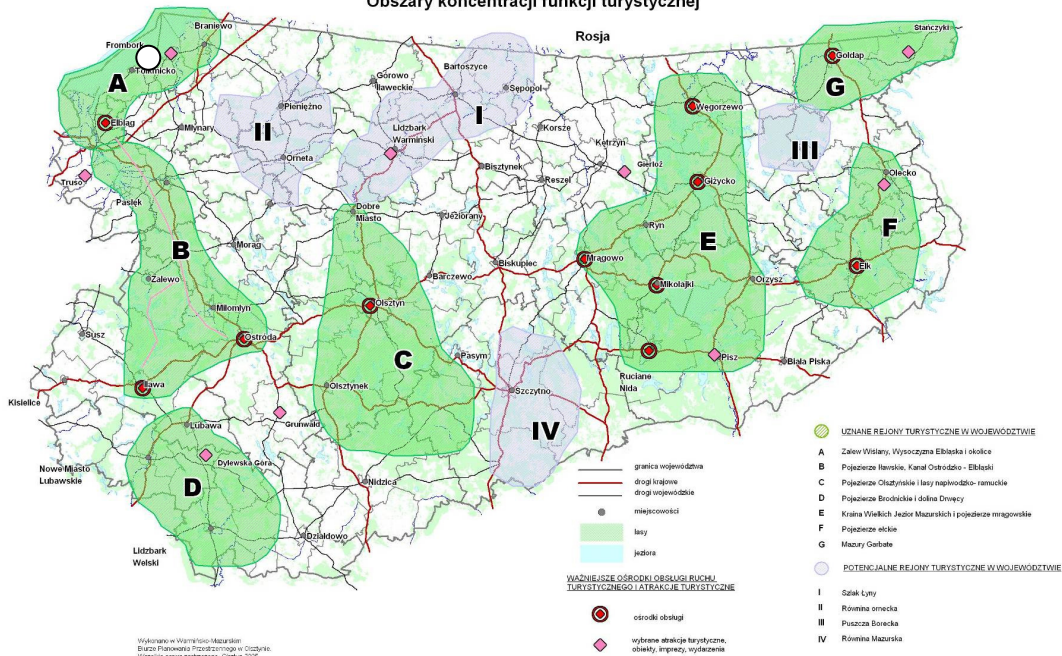
⁶ Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie

Potencjał rozwojowy gmin województwa warmińsko – mazurskiego (wg danych za 2004 rok) i mapa koncentracji turystyki

ANALIZA ROZMIESZCZENIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO MAZURSKIM Obszary koncentracji funkcji turystycznej

Źródło: Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013

Ponadto na terenie miasta występują obszary o ogromnym potencjale inwestycyjnym, w chwili obecnej niszczone i nieużytkowane.

Identyfikacja silnych i słabych stron Fromborka

Silne strony	Słabe strony – problemy do rozwiązania
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Obiekty europejskiego dziedzictwa kulturowego ✓ Rozwijające się formy ośrodka kulturalno-oświatowego w oparciu o istniejące instytucje i organizacje ✓ Zasoby siły roboczej umożliwiające realizację różnorodnych przedsięwzięć inwestycyjnych ✓ Silna grupa inteligencji skupiona w placówkach oświatowych, Muzeum Mikołaja Kopernika, urzędach administracji samorządowej, placówkach służby zdrowia i opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacjach młodzieżowych (harczerze) i pozarządowych (Fundacja im. Mikołaja Kopernika) ✓ Port pasażerski z uprawnieniami międzynarodowego morskiego przejścia granicznego i port rybacki oraz rozwój funkcji portu handlowego, sprzyjające warunki do uruchomienia portu żeglarskiego. ✓ Walory przyrodnicze ✓ Walory turystyczne miasta i całej gminy ✓ Zasoby naturalne, w tym przede wszystkim źródła wód geotermalnych ✓ Rezerwy terenowe na realizację inwestycji ✓ Korzystne warunki mikroklimatyczne wynikające z walorów przyrodniczych oraz z faktu braku obiektów przemysłowych zanieczyszczających środowisko (doskonałe warunki dla rozwoju funkcji uzdrowiskowych) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wysoki poziom bezrobocia, brak sprecyzowanych perspektyw dla bezrobotnych, istniejące patologie społeczne, niski poziom wykształcenia ✓ Brak zawiązanej współpracy z miastami partnerskimi w innych krajach Unii Europejskiej ✓ Brak wewnętrznej, silnej struktury organizacyjnej samorządu gminy (głównie z powodów ekonomicznych), zajmującej się kreowaniem rozwoju i kontrolą procesów rozwojowych ✓ Brak spójności wewnętrznej społeczności, działań integrujących i inicjatyw społecznych pobudzających ożywienie i wzrost przedsiębiorczości ✓ Postępujący proces degradacji majątku po byłych PGR-ach ✓ Niska estetyka centrum miasta ✓ Zdegradowane zabytkowe zasoby mieszkaniowe ✓ Liczne zespoły zabudowań tworzących dysharmonię historycznego krajobrazu miasta ✓ Brak zintegrowanych programów ochrony i konserwacji unikatowych zabytków, parków i pomników przyrody ✓ Zniszczona i rażąca infrastruktura komunikacyjna, niekorzystnie kontrastująca z zabytkowymi budowlami. ✓ Dewastacja krajobrazu przyrodniczego i brak rozpoczętego procesu sukcesywnej rekultywacji kopalni piasku i żwiru we Fromborku ✓ Nieuporządkowany sposób użytkowania i zagospodarowania terenów i obiektów w mieście oraz w gminie ✓ Brak wystarczających środków finansowych w budżecie na profesjonalną promocję Miasta i Gminy Frombork

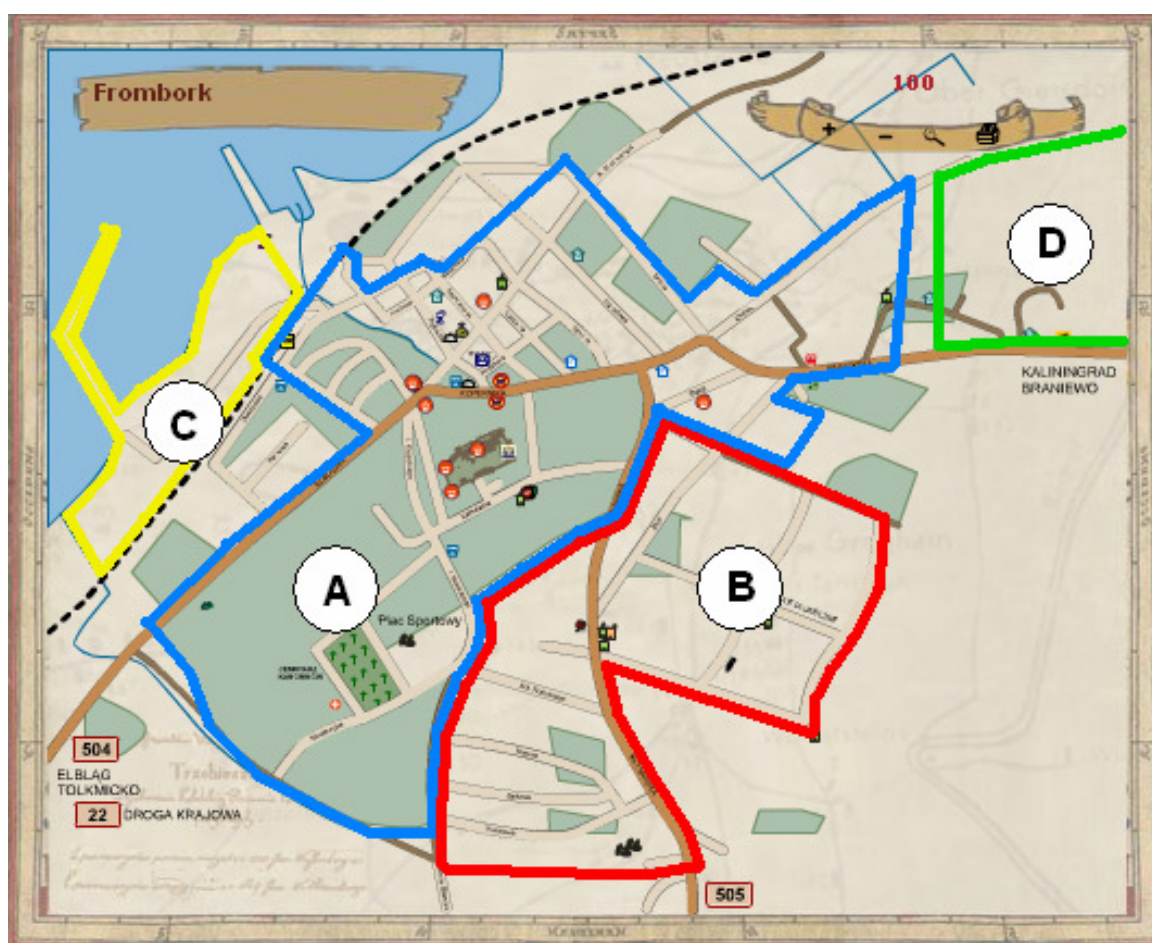
Wymienione wyżej problemy wyraźnie kumulują się na terenie obszaru wskazanego do rewitalizacji, co pokazuje analiza przeprowadzona w kolejnej części Programu.

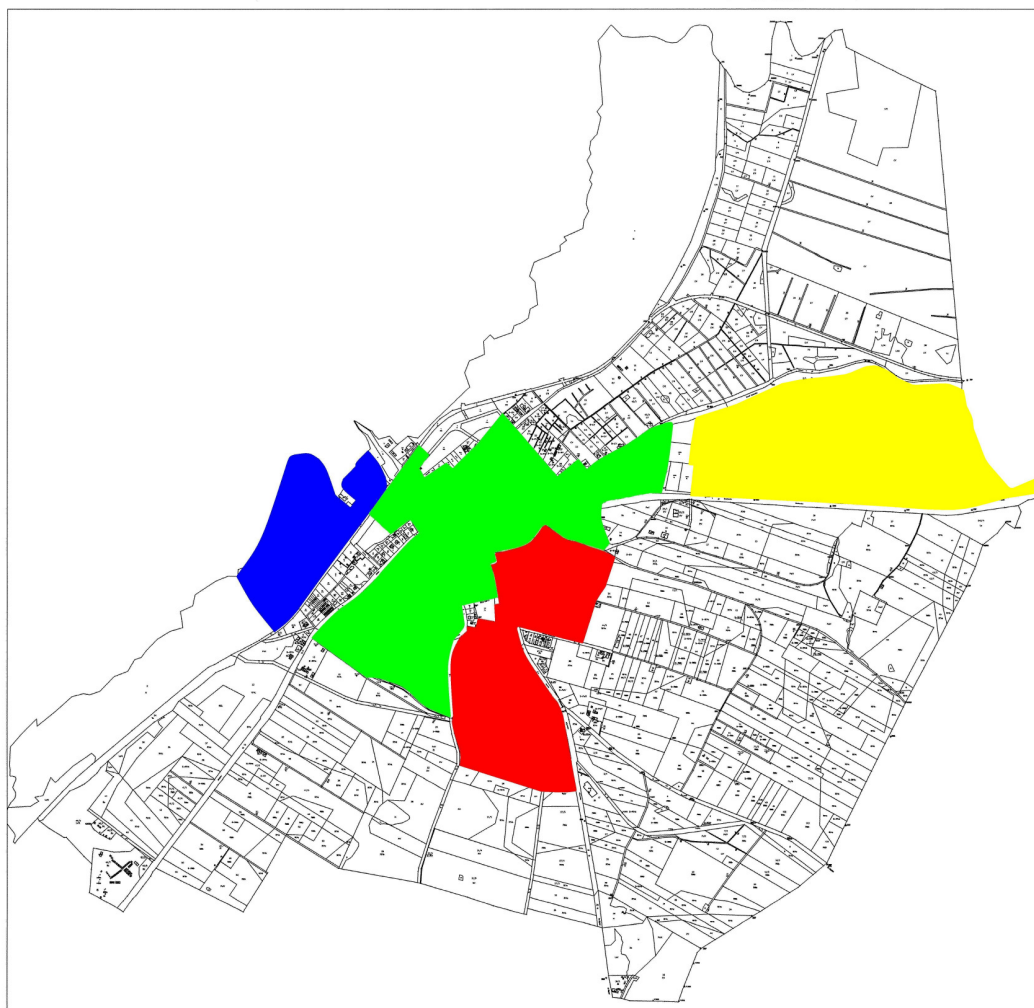

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

Powierzchnia obszaru wskazanego do rewitalizacji zajmuje około 80% powierzchni miasta. Mieszka tu 90% mieszkańców Fromborka (2 237 osób). Obszar obejmuje swoim zasięgiem szereg różnych terenów problemowych, dlatego też ze względu na odmienną specyfikę poszczególnych części miasta w ramach obszaru rewitalizowanego, problemów tam występujących oraz funkcji które pełnią, podzielono go na cztery zespoły oznaczone literami: A, B, C, D. Zespół A to historyczna część miasta, zespół B obejmuje swoim zasięgiem zdehumanizowane tereny zabudowy mieszkaniowej, C to strefa turystyczno-usługowa, D – teren usługowo-uzdrowiskowy. Granice poszczególnych zespołów przedstawiają poniższe mapy.

Uzasadnienie wyboru obszaru - identyfikacja problemów i wskazanie potencjału

Charakterystyka poszczególnych zespołów

Zespół A obejmuje swoim zasięgiem centrum miasta, w większości są to parcele z zabytkową zabudową oraz zabytkowe tereny zielone: Ogrody Kanoniczne, Cmentarz Kanoników, otoczenie szpitala psychiatrycznego i otoczenie dawnego kościoła św. Ducha (obecnie filia Muzeum Mikołaja Kopernika). Jednocześnie jest niezwykle zróżnicowany przestrzennie, tak historycznie, jak i geograficznie. Południowa i zachodnia część tej strefy położona jest na znacznym wyniesieniu (tzw. *Górny Frombork*), górującym nad częścią północną i wschodnią (tzw. *Dolny Frombork*). Historycznie *Górny Frombork* znajdował się przez wieki w bezpośredniej gestii kościoła, który na terenie Warmii występował w roli pana kraju (tj.

władzy państwowej). Natomiast *Dolny Frombork* „należał” do samorządu miejskiego. Reprezentantem kościoła była Kapituła Katedralna, a urzędujący w niej kanonicy (w ich gronie znajdował się też Mikołaj Kopernik) posiadali bardzo duże uprawnienia we wszystkich sferach życia.

Obecnie *Górny Frombork* to także własność kościoła. Ważnymi użytkownikami na tym obszarze są: Muzeum Mikołaja Kopernika i Szpital Psychiatryczny (oba podmioty podlegają Urzędowi Marszałkowskiemu w Olsztynie). Najcenniejsze dla tożsamości miasta jest Wzgórze Katedralne z katedrą oraz budynkami Muzeum Mikołaja Kopernika (MMK) – pomnik historii Prezydenta RP. Część kanonii jest odrestaurowanych i prowadzona jest w nich działalność społeczno-edukacyjna, część jest opuszczona i zrujnowana, i wymaga kompleksowej modernizacji oraz wprowadzenia nowych funkcji. Ogrody kanoniczne przy odpowiednim doinwestowaniu mogłyby się stać wspaniałym parkiem wypoczynkowym o niezwykłych walorach widokowych dla mieszkańców i turystów.

W *Dolnym Fromborku* na szczególną uwagę zasługują: skwer miejski, rynek miejski, Plac Górników, dawny kościół p.w. św. Mikołaja, Wieża Wodna (z reliktem młyna), Baszta „Żeglarska”, pensjonat na ul. Rybackiej, kościół p.w. św. Wojciecha z dawną „pastorówką” i budynkiem mieszkalnym oraz kilkanaście starych kamieniczek (w tym dom mieszkalny na ul. Błotnej nr 2). Dawny kościół p.w. Św. Mikołaja pełnił po 1945 roku rolę kotłowni miejskiej. Jest to obiekt opuszczony, częściowo zdewastowany (choć zabezpieczony pod względem budowlanym), o dużej kubaturze. Mogłaby tu powstać reprezentacyjna sala miejska (widowiskowa, centrum konferencyjne itp.). Rynek, Plac Górników i skwer miejski to potencjalny teren o funkcji wypoczynkowo – usługowej, tak dla mieszkańców, jak i turystów odwiedzających Frombork w liczbie ponad 200 000 rocznie. Konieczne jest wykonanie takich prac jak odnowienie nawierzchni, lokalizacja elementów małej architektury (tablice informacyjne, ławeczki, pergole, scena plenerowa, altany, stragany, fontanna), budowa ciągów spacerowych i ścieżek rowerowych, instalacji stylowego oświetlenia itp. Teren przy dworcu został niedawno przejęty przez gminę. Planuje się tu budowę parkingów oraz wydzielenie i sprzedaż działek budowlanych. Dom mieszkalny ul. Błotnej 2 to budynek komunalny (wielorodzinny), wymagający kompleksowego remontu, podobnie jak inne wpisane do rejestru zabytków budynki mieszkalne (np. ul. Stara nr 4, ul. Kapelańska 2, ul. Elbląska 11).

Zespół A stanowi bardzo ważną, decydującą o tożsamości kulturowej i społecznej część miasta, niestety w dużej części zaniedbaną i zdegradowaną. Brak estetyki i niszczące obiekty o wartościach zabytkowych to główne problemy tego obszaru.

Zespół B obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej (Osiedle Słoneczne, osiedle domów jednorodzinnych), a także teren Zespołu Szkół oraz teren sportowy przy boisku. Osiedle Słoneczne to typowe blokowisko odziedziczone „w spadku” po PGR, budowane w latach 60 – 80 XX wieku, znacząco zdegradowane i zaniedbane: remontów wymagają budynki mieszkalne, nowego zagospodarowania tereny zielone, a rozbudowy i wyposażenia budynek mieszczący dziś trzy placówki społeczne: bibliotekę, dom kultury i przedszkole. Potrzebne są też remonty dróg i chodników osiedlowych, nowe oświetlenie, modernizacja instalacji kanalizacyjno – ściekowej.

Strefa przybrzeżna pełniąca funkcje turystyczno-usługowe to **zespół C**. Jej granicę od strony miasta wyznaczają tory nieczynnej już kolei nadzalewowej, a od wschodu basen portu

żeglugi. Teren od portu do mola (około 3 ha) jest własnością Urzędu Miasta i Gminy we Fromborku. Obecnie teren jest zaniedbany i nie spełnia swoich funkcji, dlatego też planowana jest tu wielka inwestycja: budowa portu żeglarskiego we Fromborku.

Zespół D obejmuje teren basenu miejskiego oraz nieużytki, na których znajduje się ujęcie wód geotermalnych. Planuje się wprowadzić w tym miejscu funkcje uzdrowiskowe. Na bazie odkrytych i już przebadanych wód geotermalnych Frombork może zdobyć i rozwinąć funkcje uzdrowiskowe. Jednak aby umożliwić inwestowanie w ten obszar podmiotom prywatnym konieczne jest wykonanie operatu uzdrowiskowego, czyli przygotowanie niezbędnej dokumentacji. W zachodniej części zespołu D znajduje się teren basenu miejskiego. Jest to obiekt, który lata świetności ma już za sobą i podlega ciągłej degradacji. Konieczna jest modernizacja obiektu i nadanie mu właściwych funkcji rekreacyjno-sportowych.

Identyfikacja problemów

Kumulacja problemów społecznych

Z analizy przeprowadzonej przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku wynika, że wszystkie osoby objęte pomocą społeczną na terenie miasta zamieszkują dwa zespoły wskazane do rewitalizacji: A i B. Powodem trudnej sytuacji ekonomicznej tych osób jest głównie długotrwałe bezrobocie, które powoduje wykluczenie społeczne i utrudniony powrót na rynek pracy.

Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną na terenie miasta Frombork

	Zespół A	Zespół B	Łącznie
Liczba osób objęta pomocą społeczną	119	170	289
Liczba rodzin objęta pomocą społeczną	43	58	101
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	4	159	163

Źródło: dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Fromborku

Niski poziom i degradacja substancji mieszkaniowej

Wszystkie 124 lokale komunalne znajdujące się na terenie miasta zlokalizowane są na obszarze rewitalizowanym. Spośród 40 budynków mieszkalnych i mieszkalno-usługowych znajdujących się w zasobach gminy aż 70% pochodzi z okresu przedwojennego (1 z XIX wieku, 5 z przełomu XIX i XX wieku oraz 22 z początku XX wieku). Budynki, w których znajdują się lokale komunalne są wyeksploatowane i wymagają gruntownych remontów. Żaden z lokali nie jest podłączony do gazu z sieci i aż 49 nie posiada centralnego ogrzewania (40%). Pokrycie dachu 4 z 40 budynków komunalnych wykonane jest z eternitu.

Na obszarze rewitalizowanym zlokalizowane jest również Osiedle Słoneczne stanowiące zabudowę wielorodzinną byłych P.G.R. Pilna potrzeba jego rehabilitacji została wskazana w Studium ukierunkowań i warunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Frombork.

Negatywne trendy demograficzne

W 2007 roku różnica między liczbą zameldowań a wymeldowań na terenie obszaru rewitalizowanego była mniejsza niż wartość dla terenu całego miasta (23 w stosunku do 27): z Fromborka wymeldowało się 31 osób (wszystkie z obszaru rewitalizowanego), a zameldowało się 58 (w tym 54 na obszarze rewitalizowanym).

Braki w infrastrukturze technicznej

Dla zapewnienia samopodtrzymującego się rozwoju obszaru objętego rewitalizacją konieczne jest zapewnienie odpowiedniego stanu podstawowej infrastruktury technicznej. Dużym problemem obszaru jest zwłaszcza zły stan ciągów komunikacyjnych: dróg i chodników.

Przestępczość⁷

Na terenie miasta Fromborka miejscami, gdzie obserwuje się największą ilość zdarzeń o charakterze przestępczym oraz chuligańskim są zespoły A i B wskazane do rewitalizacji.

Zespół A jest to strefa na terenie której występuje największa ilość przestępstw z grupy przeciwko mieniu oraz przeciwko życiu i zdrowiu. W roku 2006 z pośród 39 przestępstw przeciwko mieniu zanotowanych na terenie miasta i gminy Frombork tylko w samej strefie A zaistniało 18 (46%). Natomiast z grupy przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, gdzie w roku 2006 na terenie miasta i gminy Frombork wszystkich tego typu przestępstw było 7, w strefie

---

⁷ Na podstawie informacji przekazanych przez Posterunek Policji we Fromborku

A zaistniało 5 (71%). Ponadto w strefie A odnotowana jest największa ilość zdarzeń o charakterze chuligańskim tj. dewastacji urządzeń i obiektów użyteczności publicznej takich jak przystanki, znaki drogowe, ławki oraz śmietniki. **Zespół B** to strefa typowo mieszkaniowa, w związku z czym występuje tu największa ilość przestępstw z grupy przeciwko rodzinie i opiece: w roku 2006 zaistniały tu 4 tego typu przestępstwa na 5 odnotowanych na terenie całego miasta (80%). **Zespoły C i D** są najmniej zagrożonymi na występowanie tego typu przestępstw, w strefach tych sporadycznie odnotowano zarówno przestępstwa przeciwko mieniu, jak i życiu i zdrowiu. Ponadto **zespoły A i D** w roku 2006 były najbardziej zagrożone występowaniem zdarzeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji tj. wypadki drogowe i nietrzeźwi uczestnicy ruchu drogowego z uwagi na przebiegające przez te strefy główne trasy komunikacyjne tj. ul. Elbląska, Kopernika i Braniewska. Spośród 28 przestępstw odnotowanych na terenie Fromborka w roku 2006, na terenie zespołów A i D zaistniało 10 (36%).

Charakteryzując pod względem bezpieczeństwa obszar wskazany do rewitalizacji należy stwierdzić, że najbardziej zagrożonym obszarem zarówno pod względem przestępstw przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu, bezpieczeństwu w komunikacji jak i zdarzeń o charakterze chuligańskim jest zespół A. W strefie tej znajduje się wiele lokali gastronomicznych, co sprzyja powstawaniu bójek i pobić, jak i dewastacji urządzeń i obiektów użyteczności publicznej przez osoby nietrzeźwe. Ponadto na terenie tej strefy występuje większość obiektów historycznych jak i parkingów, co w sezonie letnim przy wzmożonym ruchu turystycznym sprzyja zaistnieniu kradzieżom mienia i kradzieżom z włamaniem do pojazdów.

Potencjał obszaru rewitalizowanego

Bez wątplenia największym potencjałem obszaru wskazanego do rewitalizacji jest jego wartość dla kulturowego dziedzictwa Fromborka: wszystkie 45 obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajduje się na terenie rewitalizowanym. Ponadto zlokalizowane tu są tereny inwestycyjne, które w chwili obecnej nie wykorzystują w pełni swojego potencjału: obszary kolejowe, port oraz tereny na których ma powstać uzdrowisko.

Ze względu na potencjał turystyczny, na obszarze rewitalizowanym skupia się działalność gospodarcza: funkcjonuje tu wszystkie 56 podmiotów prowadzących działalność handlowo-usługową we Fromborku. Działania rewitalizacyjne planowane na tym terenie, poprzez

wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru wpłyną na zwiększenie ruchu turystycznego w mieście, i co za tym idzie pobudzenie przedsiębiorczości i wzrost miejsc pracy.

Cele Programu Rewitalizacji

Bezpośrednim celem Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta jest **zapewnienie harmonijnego rozwoju Fromborka poprzez ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru kryzysowego wskazanego do rewitalizacji**

Zdefiniowany wyżej cel bezpośredni realizowany będzie poprzez wymienione niżej cele strategiczne i operacyjne:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

- 1.1. Wzbogacenie oferty turystycznej miasta w oparciu o istniejące zasoby dziedzictwa kulturowego
- 1.2. Modernizację istniejących obiektów i terenów o wartościach zabytkowych
- 1.3. Poprawa estetyki
- 1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

- 2.1. Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych
- 2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych
- 2.3. Zapewnienie odpowiednich standardów infrastruktury edukacyjnej
- 2.4. Poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- 2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej
- 2.6. Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej
- 2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych
- 2.8. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Cel 3. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości

- 3.1. Wprowadzenie funkcji uzdrowiskowych
- 3.2. Przywrócenie atrakcyjnym terenom inwestycyjnym utraconych funkcji

3.3. Tworzenie warunków dla powstawania partnerstw publiczno-prywatnych

Oczekiwane efekty

- lokalne ożywienie gospodarcze spowodowane rozwojem turystyki (dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, funkcje uzdrowiskowe, większa dostępność dla turystów poprzez kolej i port) - wzrost liczby działających firm na terenie miasta,
- zmniejszenie liczby osób bezrobotnych poprzez generowanie nowych miejsc pracy w sektorze usługowym,
- zwiększenie bezpieczeństwa, w tym komunikacyjnego,
- poprawa lokalnego środowiska naturalnego,
- poprawa estetyki przestrzeni w mieście,
- podniesienie jakości życia mieszkańców,
- zatrzymanie procesu degradacji budynków i terenów objętych ochroną konserwatorską,
- wzmocnienie identyfikacji mieszkańców z miastem oraz ich integracji.

Zgodność celów Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

---

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Frombork jest zgodny z horyzontalnymi politykami Unii Europejskiej, w tym w szczególności z politykami w zakresie: równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju, konkurencji, zamówień publicznych, środowiska oraz społeczeństwa informacyjnego, a także z następującymi dokumentami strategicznymi:

- **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierającymi wzrost gospodarczy i zatrudnienie (maj 2007r.)** w zakresie następujących celów horyzontalnych NSRO:
  2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
  3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,

4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

➤ **Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2020 (sierpień 2005r.)** w zakresie następujących priorytetów i celów operacyjnych:

1. Konkurencyjna gospodarka

- Wzrost liczby miejsc pracy
- Wzrost potencjału turystycznego

2. Otwarte społeczeństwo

- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
- Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego
- Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego sprzyjającego integracji oraz zapobieganiu wykluczeniu społecznemu
- Wzrost dostępności mieszkań
- Wzrost atrakcyjności bazy sportowo-rekreacyjnej
- Poprawa jakości i ochrona środowiska

3. Nowoczesne sieci

- Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności
- Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej

➤ **Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (lipiec 2007r.)**

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Frombork jest spójny z następującymi osiami priorytetowymi wyodrębnionymi w ramach RPO:

1. Przedsiębiorczość
2. Turystyka
3. Infrastruktura społeczna
4. Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast
5. Infrastruktura transportowa lokalna i regionalna
6. Środowisko przyrodnicze

Działania przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji są zgodne zwłaszcza z 4. osią priorytetową: Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast, działaniami 4.1. Humanizacja blokowisk oraz 4.2. Rewitalizacja miast. Frombork jest miastem o przeciętnym potencjale rozwojowym, zlokalizowanych w uznanym rejonie turystycznym, co jest warunkiem formalnym wsparcia w ramach działania 4.2.

➤ **Strategia rozwoju miasta i gminy Frombork na lata 2007-2015** w zakresie następujących celów strategicznych:

Cel I - rozwój edukacji, oświaty i kultury

Cel II - ochrona dziedzictwa kulturowego

Cel III – rozwój różnych form turystyki

Cel V - rozwój portu we Fromborku

Cel VI - tworzenie warunków dla rozwoju różnorodnych form przedsiębiorczości na terenie miasta i gminy

Cel VII - przygotowanie miasta Fromborka do ważnych rocznic 700-lecia nadania praw miejskich i 500-lecia przyjazdu Mikołaja Kopernika do miasta

Cel VIII - budowa partnerstw służących rozwojowi gospodarczemu i społecznemu gminy oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców.

Lokalny Program Rewitalizacji jest również spójny z wizją rozwojową zdefiniowaną w strategii: *Miasto i gmina Frombork dumne ze swojej historii, przyjazne dla swoich mieszkańców, turystów i pięknej przyrody, podtrzymuje zasoby dziedzictwa kulturowego, rozwija szkolnictwo i zapewnia szeroki dostęp do kształcenia ustawicznego, otwiera portowe okno na świat, rozwija proekologiczne rolnictwo i różnorodne formy przedsiębiorczości.*

Działania planowane do realizacji

Działania realizowane przez Urząd Miasta i Gminy we Fromborku

1. Modernizacja ulicy Osiedle Słoneczne i ulicy Krzywej we Fromborku

Zakres prac:

- podbudowa i ułożenie nawierzchni bitumicznej,
- ułożenie dwustronnych chodników dla pieszych z oznakowanymi i wydzielonymi ścieżkami rowerowymi.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych

2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej

2.6. Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej

Lata realizacji: 2009 – 2010

Budżet projektu: 380 000 zł

2. Renowacja rynku oraz zagospodarowanie skweru miejskiego

Zgodnie z wizją rozwojową określoną w strategii Rozwoju Miasta na lata 2007 – 2015 gmina Frombork musi podjąć – i to bardzo szybko – adekwatne działania by Frombork zaczął być postrzegany jako miasto „dumne ze swej historii, przyjazne dla mieszkańców, turystów..., podtrzymujące zasoby dziedzictwa kulturowego...”. Owe działania ogniskują się i kumulują w przedsięwzięciu dotyczącym renowacji rynku oraz skweru miejskiego – centrum Fromborka, które jeszcze w latach 60-tych XX wieku było atrakcyjne, dzisiaj raczej odstrasza turystów i przysparza poczucia wstydu mieszkańcom. Na pewno nie jest magnesem, który ilustruje przebogatej tradycji i historii, nie zachęca do pozostania w mieście i spędzania w nim czasu dłuższego niż jest konieczny na obejrzenie Wzgórza Katedralnego. Zmiany na rynku będą wyraźnym sygnałem dla mieszkańców i turystów, że władze zmierzają we właściwym kierunku i wypełniają misję, którą należy rozumieć jako rozwój produktu

turystycznego Fromborka. Inicjatywa Gminy Frombork da zapewne asumpt właścicielom prywatnych kamienic do podjęcia prac renowacyjnych przy ich obiektach.

Zakres prac:

- położenie nowej nawierzchni kamiennej na placu rynkowym,
- instalacja „stylowego” oświetlenia,
- wprowadzenie monitoringu,
- wyposażenie placu w jednorodne obiekty małej architektury (ławki, pergole, altany, kosze itp.),
- wykorzystanie zabytkowej pompy do zaaranżowania miejskiej fontanny oraz wybudowanie zegara słonecznego nawiązującego do historii astronomii,
- wprowadzenie tablic informacyjnych dotyczących historii oraz zabytków miasta,
- nasadzenia zieleni na skwerze miejskim,
- wymiana nawierzchni na alejkach spacerowych,
- wyposażenie skweru w ławki oraz „rzeźby” nawiązujące do tematyki kosmologicznej lub astrologicznej.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

- 1.1. Wzbogacenie oferty turystycznej miasta w oparciu o istniejące zasoby dziedzictwa kulturowego
- 1.2. Modernizacja istniejących obiektów i terenów o wartościach zabytkowych
- 1.3. Poprawa estetyki
- 1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

- 2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych
- 2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej
- 2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Lata realizacji: 2008 – 2009

Budżet projektu: 500 000 zł

3. Modernizacja Kanału Kopernika

Kanał Baudy, zwany tradycyjnie, choć mylnie Kanałem Kopernika, liczący ponad 5 km jest jedną z najstarszych budowli hydrotechnicznych w północnej Polsce. Kiedyś spełniał ważne role gospodarcze (zaopatrzenia miasta w wodę, napęd dla młynów i garbarni) i urbanistyczne. Nieczynny od 1945 roku, potem częściowo zasypyany (w części przechodzącej przez miasto).

Na odcinku od Wieży Wodnej do portu jest obecnie szpecącym pejzaż, cuchnącym ściekiem, odstrasającym turystów, psującym wizerunek miasta, wpływającym na pogorszenie warunków higienicznych. Koniecznie wymaga rewitalizacji – to jedno z wiodących zadań z zakresu poprawy wizerunku turystycznego Fromborka.

Zakres prac:

- wykonanie nowego wybrukowanego koryta (dno i skarpy),
- wprowadzenie nawiązujących do historii barierek przy skarpach,
- wytyczenie ciągów spacerowych wzdłuż skarp,
- instalacja „stylowego” oświetlenia,
- instalacja pomp wymuszających obieg wody w kanale,
- montaż tablic informujących o dziejach Kanału Baudy i roli Kościoła w gospodarczym życiu miasta w minionych wiekach.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

- 1.1. Wzbogacenie oferty turystycznej miasta w oparciu o istniejące zasoby dziedzictwa kulturowego
- 1.2. Modernizację istniejących obiektów i terenów o wartościach zabytkowych
- 1.3. Poprawa estetyki

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

- 2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej
- 2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Lata realizacji: 2010 - 2011

Budżet projektu: 340 000 zł

4. Rozbudowa hali sportowej przy Zespole Szkół

Zespół Szkół jest jedyną placówką oświatową na terenie gminy i miasta – korzystają z niej wszyscy mieszkańcy w zakresie ogólnego kształcenia podstawowego i gimnazjalnego (uczniowie i rodzice). Gmina Frombork nie planuje tworzenia nowych, innych placówek oświatowych. W tym kontekście ważny jest rozwój istniejącej infrastruktury edukacyjnej. Hala sportowa w Zespole Szkół jest obiektem zdecydowanie odstającym od reszty bazy szkolnej; wymaga powiększenia, wyposażenia, dostosowania do pełnienia szerszych funkcji publicznych (organizacja i realizacja imprez masowych).

Zakres prac:

- rozbudowa istniejącej hali sportowej z przystosowaniem jej do wymogów pozwalających na uprawianie różnych dyscyplin sportowych przez dzieci i młodzież (koszykówka, siatkówka, piłka nożna halowa, unihokej),
- zainstalowanie trybun pozwalających na uczestnictwo w imprezach sportowych kibiców,
- zakup nowego wyposażenia trwałego do hali,
- nagłośnienie pozwalające na organizację imprez masowych – także pozasportowych,
- nowoczesne instalacje elektryczne i grzewcze.

Cel projektu:

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

- 2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych
- 2.3. Zapewnienie odpowiednich standardów infrastruktury edukacyjnej
- 2.4. Poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- 2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej
- 2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Lata realizacji: 2014 rok

Budżet projektu: 500 000 zł

5. Rozbudowa miejskich obiektów sportowych (stadion miejski z zapleczem)

Stadion jest jedynym miejscem na terenie gminy przystosowanym (na obecnym etapie tylko w stopniu podstawowym) do organizacji zawodów sportowych – amatorskich czy zawodowych. Gmina Frombork nie planuje poszerzania infrastruktury sportowej – poza rozwojem boisk wiejskich (mających charakter raczej rekreacyjny). Stadion we Fromborku ma służyć wielu podmiotom: szkolnym klubom sportowym, OSP, klubowi sportowemu Zalew czy też klubowi żeglarskiemu do odbywania ćwiczeń, treningów oraz organizacji zawodów o randze lokalnej czy regionalnej. Dotychczasowy brak trybun sprawia, że wiele imprez gromadzi tylko uczestników – brak jest kibiców. Dlatego też w mieście i gminie nie ma tradycji spędzania czasu wolnego przy imprezach sportowych, sprzyjającej integracji mieszkańców. W tych warunkach nie rozwija się sport masowy.

Zakres prac:

- budowa trybun dla publiczności z plastikowymi krzeselkami,
- częściowe zadaszenie na trybunach,
- zmiana konstrukcji i pokrycia dachu na istniejącym budynku zaplecza stadionu,
- adaptacja powstałego poddasza do funkcji hotelowych i socjalnych.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych

2.4. Poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej

2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

2.8. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Lata realizacji: 2014- 2015

Budżet projektu: 850 000 zł

6. Budowa zaplecza socjalnego dla turystów oraz użytkowników Portu we Fromborku

Frombork licznie odwiedzają turyści krajowi i zagraniczni; rocznie jest to liczba między 200 a 300 tysięcy. W mieście zdecydowanie brakuje wszelkich obiektów usługowych, w tym tak podstawowych jak sanitariaty. Do tej pory problem rozwiązywano poprzez ustawianie przenośnych kabin, ale taki widok w mieście turystycznym nie przystoi. Najpilniejsza jest potrzeba zlokalizowania sanitariatów w porcie – korzystają z niego turyści pływający białą flotą oraz żeglarze. Wybudowanie takiego obiektu zaspokoi podstawowe potrzeby higieniczne tych osób.

Zakres prac:

- doprowadzenie wszystkich przyłączy instalacyjnych,

- budowa budynku usytuowanego przy porcie żeglugi przeznaczonego dla turystów odwiedzających Frombork – zaplecze socjalne (sanitariaty, kabiny natryskowe, w tym dla osób niepełnosprawnych),

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych

2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Lata realizacji: 2008

Budżet projektu: 228 000 zł

7. Modernizacja budynku mieszczącego przedszkole, dom kultury i bibliotekę

Budynek powstał w latach 80-tych XX wieku, wzniesiony tylko dla potrzeb przedszkola. Z czasem wprowadzono do niego dwie instytucje samorządowe: dom kultury oraz bibliotekę. Przynajmniej jedna z tych instytucji posiada za mało miejsca do rozwijania swojej statutowej działalności i powinna zostać przeniesiona do innego obiektu (najlepiej dom kultury). Przestarzała technologia wpływająca na wysokie koszty eksploatacyjne wymaga podjęcia odpowiednich prac modernizacyjnych – z zakresu termomodernizacji oraz założenia nowej instalacji elektrycznej. Po zredukowaniu liczby instytucji potrzebna jest nowa aranżacja wnętrz, ich odpowiednie wyposażenie. W kolejnym etapie planuje się realizację projektu nowej aranżacji otoczenia budynku oraz budowy nowego ogrodzenia.

Zakres prac:

- termomodernizacja budynku: docieplenie i otynkowanie elewacji, docieplenie i nowe pokrycie dachowe, wymiana stolarki okiennej,
- remont i nowa aranżacja niektórych pomieszczeń,
- wymiana instalacji elektrycznej

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.3. Zapewnienie odpowiednich standardów infrastruktury edukacyjnej

2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej

2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

2.8. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Lata realizacji: 2009

Budżet projektu: 500 000 zł

8. Zagospodarowanie parku miejskiego tzw. Ogrodów Kanonicznych

Ogrody Kanoniczne to kilkuhektorowy, piękny park zabytkowy, wpisany do rejestru zabytków. O jego niezwykłej wartości decydują: starodrzew (nasadzenia zieleni wysokiej w formie alei, szpalerów, altan itp.), historyczny układ przestrzenny z układem komunikacyjnym, licznymi punktami widokowymi i wnętrzami parkowymi oraz obiekty architektoniczne – kanonie, siedziby dawnych członków Kapituły Katedralnej. Tylko dwie z kanonii zostały wyremontowane i zaadaptowane do nowych potrzeb (Caritas), pozostałe – opuszczone – niszczeją. Do parku przylega od południa cmentarz kanoników fromborskich,

także zabytkowy. W drugim etapie należy zadbać o renowację historycznego cmentarza oraz o remont i adaptacje pozostałych kanonii.

Zakres prac:

- uprzątnięcie terenu parku, wycinka samosiewów,
- odsłonięcie punktów i ekspozycji widokowych;
- prace pielęgnacyjne przy drzewach o walorach pomników przyrody,
- nowe nasadzenia zieleni wysokiej oraz krzewów, założenie trawników, klombów, rabatek,
- utwardzenie nawierzchni alei i ścieżek,
- wprowadzenie dodatkowych elementów architektury ogrodowej: głązy, skarpy, oczka wodne,
- wprowadzenie nowych obiektów małej architektury: altanki, ławki, parasole, pergole, kosze,
- instalacja lunet pozwalających na obserwację Zalewu Wiślanego,
- montaż tablic informacyjnych o historii parku, Wzgórza Katedralnego i Kapituły Katedralnej jako mecenasa sztuki,
- budowa ścieżki dydaktycznej i placu zabaw dla dzieci.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

- 1.1. Wzbogacenie oferty turystycznej miasta w oparciu o istniejące zasoby dziedzictwa kulturowego
- 1.2. Modernizacja istniejących obiektów i terenów o wartościach zabytkowych
- 1.3. Poprawa estetyki
- 1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

- 2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej
- 2.4. Poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

Lata realizacji: 2013

Budżet projektu: 150 000 zł

9. Modernizacja portu żeglarskiego we Fromborku

Budowa Mariny to w strategii miasta jeden z dwóch najważniejszych kierunków rozwoju i aktywizacji społeczności lokalnej (drugi to uzdrowisko). Ponadto realizacja projektu umożliwi tworzenie partnerstw na różnych poziomach (w tym wypadku o znaczeniu krajowym, z udziałem ponad 30 innych podmiotów z województwa pomorskiego i warmińsko - mazurskiego). Gmina realizuje I etap Budowy Mariny (port żeglarski) w ramach

programu Pętla Żuławska, Międzynarodowa Droga Wodna E-70, II etap dotyczący zaplecza zrealizuje inwestor prywatny lub w ramach PPP.

Zakres prac:

Etap I

- umocnienia brzegowe,
- rozbudowa ostrogi,
- rozbudowa głowicy istniejącego mola,
- budowa slipu,
- roboty czerpalne,
- montaż pomostów cumowniczych,
- montaż stanowisk cumowniczych,
- uzbrojenie terenu w niezbędne instalacje, projekty

Etap II

- budowa ciągów pieszych i jezdni, promenady nadbrzeżnej, parkingów,
- budowa pensjonatu, budynku o funkcjach gastronomiczno – kulturalnych, pola namiotowego, budynku obsługi mariny, hangaru do zimowania łodzi i jachtów.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

- 1.3. Poprawa estetyki
- 1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

- 2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych
- 2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej
- 2.6. Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej

Cel 3. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości

- 3.2. Przywrócenie atrakcyjnym terenom inwestycyjnym utraconych funkcji
- 3.3. Tworzenie warunków dla powstawania partnerstw publiczno-prywatnych

Lata realizacji: Etap I: lata 2009 – 2011 oraz 2012 – 2013

Etap II: niezależny, będzie realizowany w momencie wybrania inwestora lub zawarcia umowy z zakresu PPP

Budżet projektu: Etap I: 16 599 442 zł

10. Modernizacja budynku przy ulicy Młynarskiej na Klub Integracji Społecznej i siedzibę dla MGOPS

Budynek będący przedmiotem projektu wymaga nadania mu nowej funkcji – wzniesiony został obok przychodni i od lat nie może się doczekać wykończenia i użytkowania. Planuje się przeniesienie tu siedziby MGOPS oraz utworzenie siedziby dla Klubu Integracji Społecznej.

Zakres prac:

- wykończenie, adaptacja i wyposażenie wybudowanego budynku.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych

2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

2.8. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Lata realizacji: 2008

Budżet projektu: 400 000 zł

11. Budowa amfiteatru na Placu Górników oraz modernizacja towarzyszących ciągów pieszych

Frombork od kilku lat stara się stworzyć własną, rozpoznawalną ofertę kulturalną – dla mieszkańców i turystów. Służą temu *Dni Fromborka* – cykl imprez plenerowych o różnorodnej tematyce. Na razie przedsięwzięcia z tego cyklu odbywają się w różnych miejscach, lokalizowane w zależności od pogody, przewidywanej frekwencji i innych czynników: na plaży, na Placu Górników, na Wzgórzu Katedralnym, na terenie szkoły. Nie obywa się przy tym bez kłopotów technicznych i logistycznych, brak stałego miejsca prezentacji nie sprzyja utrwaleniu się marki i rangi *Dni Fromborka* w świadomości mieszkańców i gości. Miasto, nastawione na rozwój turystyki, potrzebuje stałego miejsca do realizacji imprez kulturalnych.

Zakres prac:

- budowa amfiteatru złożonego z widowni, sceny oraz małego zaplecza scenicznego,
- ułożenie nowych nawierzchni ciągów pieszych przy Placu Górników,

- przygotowanie i wyznaczenie miejsc parkingowych dla realizatorów imprez, artystów, ważnych gości.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych

2.4. Poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej

2.6. Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej

2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

2.8. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Lata realizacji: 2009

Budżet projektu: 500 000 zł

12. Operat uzdrowiskowy

Wody geotermalne, uzyskanie statutu uzdrowiska – to największa szansa rozwojowa dla Fromborka i wyróżnik na tle innych miast w województwie (tylko Frombork ma walory uzdrowiskowe i dostęp do wody pozwalający na rozwój funkcji portowych). Wykonanie operatu uzdrowiskowego umożliwi nadanie nowej funkcji nieużytkowanym obecnie terenom i przyczyni się do rozwoju turystycznego i gospodarczego Fromborka.

Zakres prac:

- przygotowanie dokumentacji związanej z zagospodarowaniem terenów, na których występują źródła wód geotermalnych.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.4. Poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej

2.6. Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej

Cel 3. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości

- 3.1. Wprowadzenie funkcji uzdrowiskowych
- 3.2. Przywrócenie atrakcyjnym terenom inwestycyjnym utraconych funkcji
- 3.3. Tworzenie warunków dla powstawania partnerstw publiczno-prywatnych

Lata realizacji: 2008

Budżet projektu: 100 000 zł

Jednocześnie na terenie miasta realizowane będą **inwestycje towarzyszące**, które wzmocnią działania rewitalizacyjne:

1) działania z zakresu ochrony środowiska i zapewnienia podstawowej infrastruktury:

- ✓ Budowa stacji uzdatniania wody we Fromborku
- ✓ Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych we Fromborku
- ✓ Kompostowanie posegregowanych odpadów na terenie miasta
- ✓ Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej + separatory; Osiedle Słoneczne i Kolonia Robotnicza we Fromborku.
- ✓ Budowa kanalizacji sanitarnej Osiedle Słoneczne, Kolonia Robotnicza.
- ✓ Przebudowa kanalizacji deszczowej ul. Elbląska, Kopernika, Braniewska, Mickiewicza, Szkolna, Ogrodowa
- ✓ Budowa miejskiej linii ciepłowniczej.
- ✓ Budowa magazynu słomy ekologicznej.

2) działania przyczyniające się do poprawy estetyki i wizerunku miasta:

- ✓ Modernizacja budynku – siedziby Urzędu Miasta.

Działania realizowane przez beneficjentów zewnętrznych

Inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową (projekty realizowane przez wspólnoty mieszkaniowe)

Ze względu na problemy ekonomiczne, z jakimi borykają się ich mieszkańcy, zasoby mieszkaniowe Fromborka to w dużej części obiekty zdegradowane, wymagające pilnej interwencji i gruntownych remontów. Z jednej strony są to obiekty o wartościach historycznych, często zabytkowe, jak również budynki budowane w latach siedemdziesiątych w przestarzałych technologiach, po byłych P.G.R. (Osiedle Słoneczne) również wymagające generalnych remontów ze względu na wieloletnie zaniedbania.

Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury mieszkaniowej przyczynią się do poprawy życia mieszkańców, głównie osób ze słabszych grup społecznych zagrożonych marginalizacją, wzrostu estetyki miasta, poprawy bezpieczeństwa, a także przyczynią się do przywrócenia budynkom i ich otoczeniu utraconych funkcji oraz nadania nowych.

Realizowane cele:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.2. Modernizacje istniejących obiektów i terenów o wartościach zabytkowych

1.3. Poprawa estetyki

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.1. Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych

2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych

2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej

2.6. Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej

2.7. Przystosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych

2.8. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

13. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Elbląskiej 5 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 - 2010

Budżet projektu: 450 000 zł

14. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Kopernika 13 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2011

Budżet projektu: 430 000 zł

15. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 12 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2012

Budżet projektu: 410 000 zł

16. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Młynarskiej 3 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 - 2012

Budżet projektu: 450 000 zł

17. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Słoneczne 4 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2011

Budżet projektu: 450 000 zł

18. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 8 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2013

Budżet projektu: 470 000 zł

19. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 12 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2012

Budżet projektu: 400 000 zł

20. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 6 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2010

Budżet projektu: 420 000 zł

21. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 9 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2012

Budżet projektu: 460 000 zł

22. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 13 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2012

Budżet projektu: 380 000 zł

23. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 1 we Fromborku

Lata realizacji: 2009 – 2012

Budżet projektu: 400 000 zł

24. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 7 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2011

Budżet projektu: 380 000 zł

25. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 11 we Fromborku

Lata realizacji: 2009 – 2013

Budżet projektu: 420 000 zł

26. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 14 we Fromborku

Lata realizacji: 2009 – 2012

Budżet projektu: 280 000 zł

27. Remont wielorodzinnego budynku po byłym P.G.R. Osiedle Słoneczne 3 we Fromborku

Lata realizacji: 2009 – 2012

Budżet projektu: 280 000 zł

28. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego ul. Kapelańskiej 3 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2010

Budżet projektu: 430 000 zł

29. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Kościelnej 8 we Fromborku

Lata realizacji: 2009 - 2012

Budżet projektu: 260 000 zł

30. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 13,15 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2012

Budżet projektu: 555 000 zł

31. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Szkolnej 12 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2010

Budżet projektu: 300 000 zł

32. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Katedralnej 15 we Fromborku

Lata realizacji: 2009 – 2011

Budżet projektu: 600 000 zł

33. Remont zabytkowego budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza 2,4,6,6a we Fromborku

Lata realizacji: 2008 – 2012

Budżet projektu: 1 100 000 zł

34. Remont zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Młynarskiej 1 we Fromborku

Lata realizacji: 2008 - 2012

Budżet projektu: 470 000 zł

35. „Stare Miasto Frombork” – remont budynku mieszkalno-użytkowego przy ul. Mickiewicza 3-3A we Fromborku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu

Lata realizacji: 2008-2013

Budżet projektu: 272 500 zł

36. Renowacja wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Osiedle Słoneczne 10, Poczтова 3-7, Braniewska 7 we Fromborku

Lata realizacji: 2007-2012

Budżet projektu: 463 500 zł

Projekt Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej „Zatoka”

37. Rewitalizacja osiedla „Stare Miasto” we Fromborku

(remonty budynków mieszkalnych: ul. Szkolna 7-9, Mickiewicza 8A,B, Kościelna 6, Mickiewicza 10, Szkolna 14-22 wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu)

Lata realizacji: 2007-2013

Budżet projektu: 1 142 200 zł

Jednocześnie na terenie miasta realizowana będzie inwestycja towarzysząca: *Stworzenie terenu pod osiedle domów jednorodzinnych „Niewiastowo” zlokalizowanego na terenie przylegającym do granic Fromborka*, polegająca na przygotowanie terenu pod działki na domki jednorodzinne, szeregowe, usługowo- handlowe, budownictwo – mieszkalne, przyczyniając się do rozwiązania problemów mieszkaniowych we Fromborku.

Pozostałe inwestycje beneficjentów zewnętrznych:

38. Ośrodek ekologiczno – astronomiczny we Fromborku - Hufiec Elbląg, Związek Harcerstwa Polskiego

Frombork kojarzony jest nieodzownie z Mikołajem Kopernikiem, który swoich największych odkryć dokonał właśnie w tym mieście. Dzięki rozbudowie bazy harcerskiej stworzona zostanie możliwość dokładnego poznania życia Mikołaja Kopernika oraz astronomii. Powstały ośrodek będzie doskonałym uzupełnieniem metodycznym do istniejących obiektów związanych z tematem astronomii (planetarium, obserwatorium astronomiczne). Ośrodek nastawiony będzie na prowadzenie tzw. zielonych szkół, głównie z zakresu ekologii i astronomii.

Zakres prac:

- modernizacja oraz rozbudowa budynków na Harcerskiej Bazie Obozowej (m.in. budowanie piętra ze stanowiskiem do obserwacji gwiazd, stworzenie pokoi dla ok. 50 osób, docieplenie budynków),
- wyposażenie obiektu.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

- 1.1. Wzbogacenie oferty turystycznej miasta w oparciu o istniejące zasoby dziedzictwa kulturowego
- 1.3. Poprawa estetyki
- 1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

- 2.3. Zapewnienie odpowiednich standardów infrastruktury edukacyjnej

Lata realizacji: 2009-2010

Budżet projektu: 2 000 000 zł

39. Remont dachu biura i magazynu, docieplenie biura i magazynów, remont placu bazy PPHU „Copernicus” spółka z o.o.

Budynki firmy PPHU „Copernicus” spółka z o.o. położone są w centrum miasta. Zostały wybudowane w latach 40 i 70 XX wieku, dlatego też wymagają kompleksowego remontu i dostosowania ich wyglądu do zabytkowego charakteru tej części zabudowy.

Zakres prac:

- remont dachu budynku biura i magazynów,
- remont elewacji budynków z wymianą stolarki drzwiowej i okiennej,
- położenie kostki brukowej na terenie bazy oraz renowacja zieleni na terenie bazy firmy.

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

Lata realizacji: 2008- 2011

Budżet projektu: 1 000 000 zł

40. Termomodernizacja i przystosowanie pokrycia dachowego w budynku remizy OSP Frombork przy ul. Braniewskiej 5 do istniejącej zabudowy

Obiekt znajduje się na terenie wpisanym do rejestru zabytków. Aktualnie swoją architekturą w sposób znaczny odstaje od istniejącej zabudowy Starego Miasta. Ponadto wykonanie termomodernizacji w sposób zdecydowany przyczyni się do znacznego ograniczenia zużycia energii cieplnej.

Zakres prac:

- zmiana konstrukcji dachu istniejącym budynku remizy z płaskiego na dwuspadzisty kryty blachodachówką
- docieplenie ścian zewnętrznych budynku oraz stropodachu

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.2. Modernizacje istniejących obiektów i terenów o wartościach zabytkowych

1.3. Poprawa estetyki

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i ich integracja

2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa możliwości komunikacyjnych

2.5. Tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej

2.6. Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej

Lata realizacji: 2008-2009

Budżet projektu: 430 000 zł

41. Budowa Sali konferencyjno- szkoleniowej z zapleczem noclegowym - „ Ciach”
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, Dom Familijny „ Rheticus”

W chwili obecnej na terenie Fromborka nie ma żadnej sali konferencyjnej. Firma posiada bazę noclegową, restauracja jest w trakcie budowy (zakończenie prac 2008), uzupełnieniem oferty będzie sala konferencyjno-szkoleniowa. Budynek nawiązywał będzie do architektury sąsiednich zabudowań., Na parterze znajdować się będzie duża sala na około 100-150 osób, wyposażona w sprzęt audiowizualny niezbędny do przeprowadzenia szkoleń i konferencji z małym zapleczem kuchennym. Sala wyposażona będzie w przenośne ścianki działowe, tak aby można było ją podzielić i wykorzystać do kilku mniejszych szkoleń w tym samym czasie. Na poddaszu będzie znajdowało się kilka pokoi, które zwiększą liczbę miejsc noclegowych z 55 do 70.

Zakres prac:

- budowa sali konferencyjno – szkoleniowej z zapleczem noclegowym na miejscu niewykorzystanych garaży przy istniejącym hoteliku oraz powstającej restauracji

Cel projektu:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności turystycznej

1.3. Poprawa estetyki

1.4. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej

Lata realizacji: 2008-2010

Budżet projektu: 1 450 000 zł

Plan finansowy

Planowane źródła finansowania programu to:

- ✓ budżet gminy,
- ✓ środki własne wspólnot mieszkaniowych,
- ✓ budżet firm i organizacji pozarządowych zaangażowanych we wdrażanie programu,
- ✓ fundusze strukturalne Unii Europejskiej,
- ✓ inne fundusze zewnętrzne.

Realizacja zadań objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji możliwa będzie przy współudziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Środki te wydatkowane będą zgodnie z 4. osią priorytetową Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury: Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast.

Źródła finansowania inwestycji gminnych

Lp.	Projekt	Wartość całkowita inwestycji [zł]	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	Modernizacja ulicy Osiedle Słoneczne we Fromborku i ulica Krzywa we Fromborku	380 000,00		180 000,00	200 000,00					
	budżet gminy	57 000,00		27 000,00	30 000,00					
	dotacja z EFRR	323 000,00		153 000,00	170 000,00					
2	Rewitalizacja miasta - renowacja rynku oraz zagospodarowanie skweru miejskiego	500 000,00	235 000,00	265 000,00						
	budżet gminy	75 000,00	35 250,00	39 750,00						
	dotacja z EFRR	425 000,00	199 750,00	225 250,00						
3	Rewitalizacja miasta - modernizacja Kanalu Kopernika	340 000,00			185 000,00	155 000,00				
	budżet gminy	51 000,00			27 750,00	23 250,00				
	dotacja z EFRR	289 000,00			157 250,00	131 750,00				

Lp.	Projekt	Wartość całkowita inwestycji [zł]	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
4	Rozbudowa hali sportowej w Zespole Szkół we Fromborku	500 000,00							500 000,00	
	budżet gminy	75 000,00							75 000,00	
	dotacja z EFRR	425 000,00							425 000,00	
5	Rozbudowa miejskich obiektów sportowych (stadion miejski z zapleczem)	850 000,00							400 000,00	450 000,00
	budżet gminy	127 500,00							60 000,00	67 500,00
	dotacja z EFRR	722 500,00							340 000,00	382 500,00
6	Budowa zaplecza socjalnego dla turystów oraz użytkowników Portu we Fromborku	228 000,00	228 000,00							
	budżet gminy	34 200,00	34 200,00							
	dotacja z EFRR	193 800,00	193 800,00							
7	Modernizacja budynku mieszczącego przedszkole, bibliotekę oraz dom kultury	500 000,00		500 000,00						
	budżet gminy	75 000,00		75 000,00						
	dotacja z EFRR	425 000,00		425 000,00						
8	Zagospodarowanie parku miejskiego tzw. Ogrodów Kanonicznych	150 000,00						150 000,00		
	budżet gminy	22 500,00						22 500,00		
	dotacja z EFRR	127 500,00						127 500,00		
9	Modernizacja portu żeglarskiego we Fromborku	16 599 442,00	10 000,00	7 000 000,00	3 000 000,00	3 027 042,00	1 000 000,00	2 562 400,00		
	budżet gminy	2 489 916,30	1 500,00	1 050 000,00	450 000,00	454 056,30	150 000,00	384 360,00		
	dotacja z EFRR	14 109 525,70	8 500,00	5 950 000,00	2 550 000,00	2 572 985,70	850 000,00	2 178 040,00		
10	Modernizacja budynku przy ulicy Młynarskiej na Warsztaty Terapii Zajęciowej lub Klub Integracji Społecznej	400 000,00	400 000,00							
	budżet gminy	60 000,00	60 000,00							
	dotacja z EFRR	340 000,00	340 000,00							
11	Rewitalizacja miasta - budowa amfiteatru na Placu Górników i modernizacja towarzyszących ciągów pieszych	500 000,00		500 000,00						
	budżet gminy	75 000,00		75 000,00						
	dotacja z EFRR	425 000,00		425 000,00						
12	Operat uzdrowiskowy dla ujęcia wód geotermalnych we Fromborku	100 000,00	100 000,00							
	budżet gminy	15 000,00	15 000,00							
	dotacja z EFRR	85 000,00	85 000,00							
łącznie budżet projektów		21 047 442,00	973 000,00	8 445 000,00	3 385 000,00	3 182 042,00	1 000 000,00	2 712 400,00	900 000,00	450 000,00
	budżet gminy	3 157 116,30	145 950,00	1 266 750,00	507 750,00	477 306,30	150 000,00	406 860,00	135 000,00	67 500,00
	dotacja z EFRR	17 890 325,70	827 050,00	7 178 250,00	2 877 250,00	2 704 735,70	850 000,00	2 305 540,00	765 000,00	382 500,00

Konsultacje społeczne

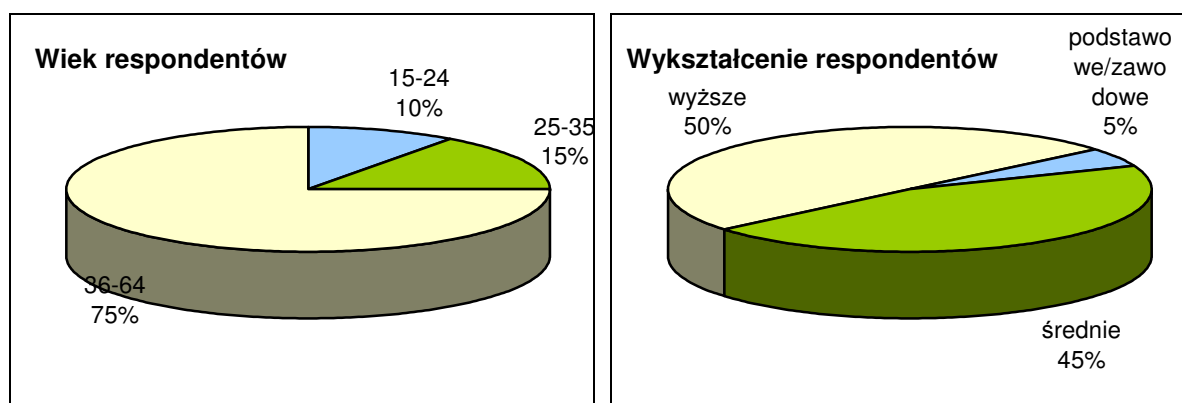
Pracom nad Lokalnym Programem Rewitalizacji towarzyszyły szerokie konsultacje społeczne, w których wzięło udział duże grono podmiotów biorących udział w życiu społeczno-gospodarczym miasta.

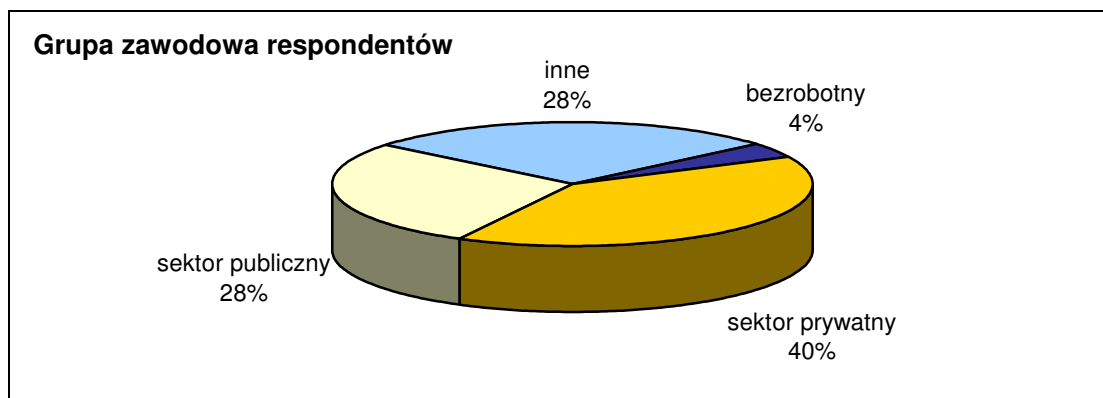
Informacje na temat postępów prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji na bieżąco umieszczane były na stronie internetowej Fromborka (www.frombork.pl), jednym z elementów konsultacji było także seminarium „Rewitalizacja Miasta Frombork”, które odbyło się 22 września 2007r. Wzięło w nim udział 27 osób reprezentujących różne podmioty działające na terenie miasta. Celem spotkania było przedstawienie planów dotyczących rewitalizacji miasta i rozpoczęcie dyskusji na ten temat. Seminarium spełniło również rolę informacyjną przybliżając uczestnikom pojęcie rewitalizacji.

Równolegle przeprowadzono ankietę dotyczącą potrzeb rewitalizacyjnych Fromborka: łącznie wzięły w niej udział 24 osoby, z czego 6 wypełniło ankietę umieszczoną na stronie internetowej, a 18 ankietę w wersji papierowej dostępną podczas seminarium. Poniżej przedstawiono wyniki ankiety.

Respondenci

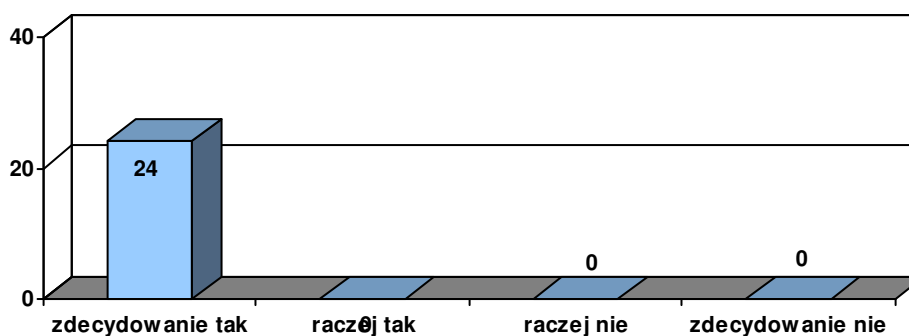
Wśród uczestników ankiet kobiety stanowiły 55% respondentów. Wiek, wykształcenie oraz przynależność do grupy zawodowej osób ankietowanych przedstawiają poniższe wykresy.

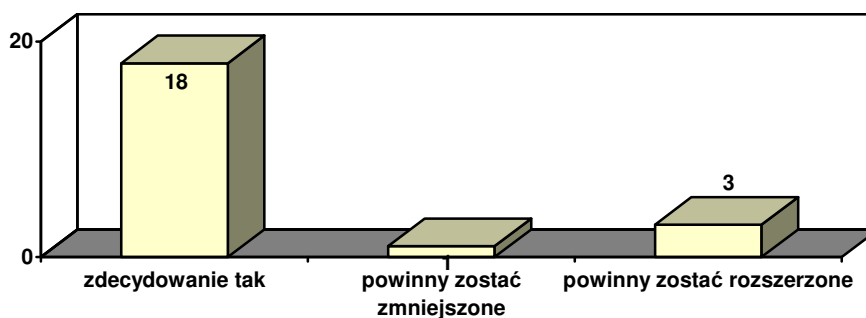

Wyniki ankiet

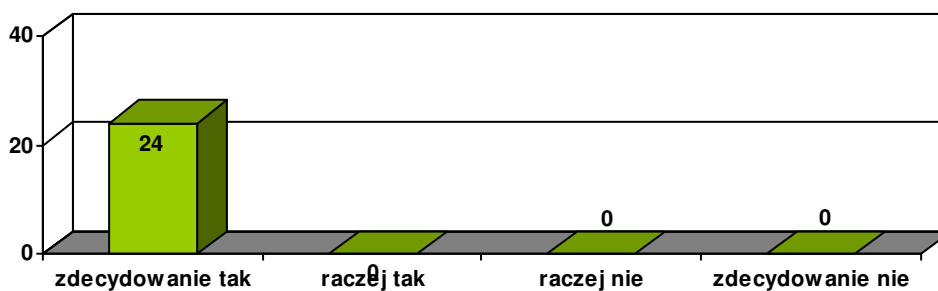
1) Czy Pana(i) zdaniem miasto Frombork potrzebuje stworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji?

2) Czy według Pana(i) obszary rewitalizowane zostały wskazane właściwie?

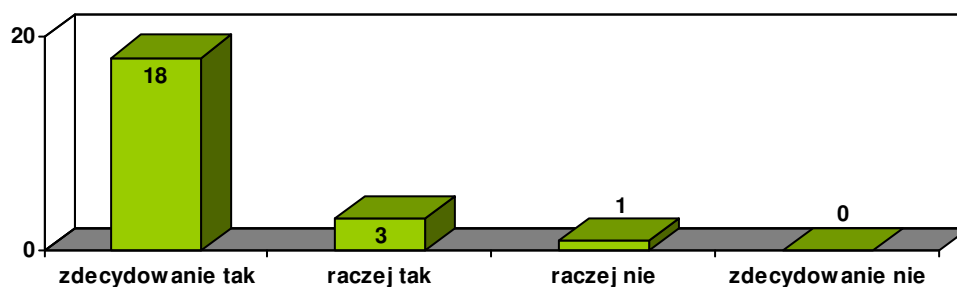

Czy obszar A wymaga rewitalizacji?

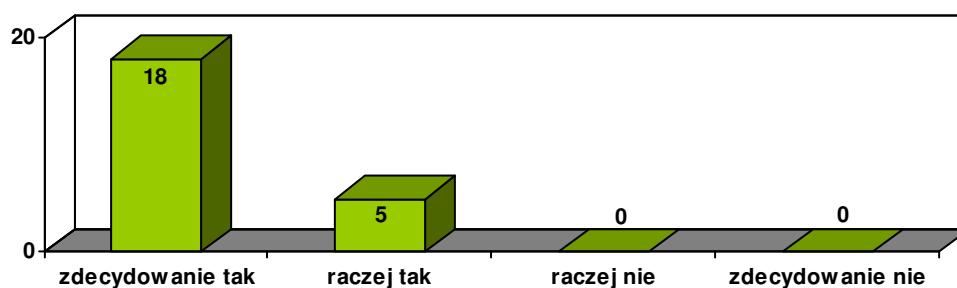

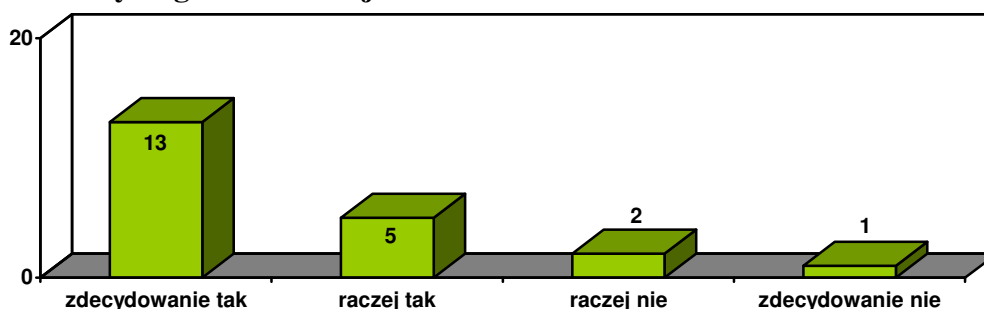
Czy obszar B wymaga rewitalizacji?

Czy obszar C wymaga rewitalizacji?

Czy obszar D wymaga rewitalizacji?

3) Które z niżej wymienionych inwestycji gminnych powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności?

Zarówno wypowiedzi uczestników seminarium, jak i przedstawione powyżej wyniki ankiet potwierdzają konieczność i akceptację społeczną działań rewitalizacyjnych planowanych do realizacji na terenie Fromborka. Rozpoczęty proces konsultacji społecznej zaktywizował też lokalną społeczność, o czym świadczy odzew partnerów społecznych, którzy licznie zgłosili swoje projekty do Lokalnego Programu Rewitalizacji.

System wdrażania, monitorowania oraz oceny i komunikacji społecznej

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument otwarty, który poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie, ocenie i aktualizacji. Ze względu na długi okres planowania, wdrażanie założeń Programu jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do wytycznych w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Bardzo ważnym elementem realizacji oraz aktualizacji Programu jest ciągła komunikacja społeczna. Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami miasta odbywać się będzie w sposób ciągły podczas różnego rodzaju spotkań, seminariów oraz informacji dostępnych w urzędzie oraz na oficjalnej stronie internetowej Fromborka. Aktualizacja Programu odbywać się będzie w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na dwa lata. Proces przyjmowania wniosków beneficjentów zewnętrznych o włączenie do Programu będzie miał charakter ciągły lub będzie się odbywał zgodnie z harmonogramem zamieszczonym na stronie internetowej Urzędu. W aktualizacji programu za każdym razem uczestniczyć będą lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy.

Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta odpowiedzialny jest Burmistrz Fromborka. Urząd Miasta i Gminy, jako instytucja wdrażająca, odpowiedzialny będzie za następujące działania dotyczące zadań gminnych:

- ✓ opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,

- ✓ bezpośrednią realizację działań gminnych przewidzianych w Programie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania,
- ✓ zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Za realizację pozostałych działań odpowiedzialne będą poszczególne podmioty wymienione w dokumencie.

W ramach systemu wdrażania i monitorowania Programu planuje się powołanie następujących organów:

Komitet Monitorujący, do którego zadań będzie należało:

- ✓ opiniowanie aktualizacji Programu,
- ✓ przyjmowanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji Programu.

Pełnomocnik ds. rewitalizacji, do którego zadań będzie należało:

- ✓ koordynacja Programu na obszarze miasta,
- ✓ promocja Programu oraz stworzenie systemu informacji o możliwościach i zasadach przystąpienia do Programu,
- ✓ organizacja systemu monitorowania,
- ✓ sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji Programu,
- ✓ przygotowywanie aktualizacji Programu,
- ✓ współpraca z administracją rządową oraz samorządową w zakresie wykorzystania funduszy strukturalnych do współfinansowania Programu.

Na koniec okresu planowania pełnomocnik ds. rewitalizacji sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz zrealizowane cele rewitalizacji w oparciu o wskaźniki wymienione w dokumencie. Raport sporządzany będzie na podstawie wymienionych niżej wskaźników monitorowania i umieszczony na stronie internetowej Urzędu oraz dostępny do wglądu w sekretariacie Burmistrza.

Wskaźniki monitorowania

Wskaźniki produktu i rezultatu

- Liczba zrealizowanych projektów [szt.]
- Liczba budynków poddanych modernizacji, w tym termomodernizacji [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów [szt.]
- Powierzchnia przestrzeni publicznej poddana rewitalizacji [m²]
- Długość zmodernizowanych dróg na obszarze rewitalizowanym [mb.]
- Ilość miejsc pracy utworzonych na obszarze rewitalizowanym wskutek realizacji projektów [szt.]